

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Vse pošiljavo, (dopisi reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Rotovška cesta šte. 8.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 v. Naročnina se plačuje vnaprej. Posamezna številka stane 10 vinarjev.

Oglasi se računijo po 16 vinarjev ena petič vrsta. — Pri večkratnih objavah snaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Ali smo Jugoslovani en narod?

(Dopis izven uredništva.)

»Napredna Misel« prinaša v 3. zvezku med drugimi zanimivimi stvarmi tudi važno razpravo o tem vprašanju. Docent dr. Rostohar, ki se sicer opira na znanstvena dela L. Niederla in V. Jagiča, prihaja kot sociolog do popolnoma drugačnih zaključkov, kakor Ilešič, Kostial in Vošnjak v »Vedi«. Dr. Rostohar priznava sicer Jagič-Oblakovo teorijo o prehodu južnoslovanskih narečij in pravi, da so si slovensčina, srbohrvaščina in bolgarščina nesporno sorodni kulturni jeziki, toda obenem povdarja, da je ta jezikovna sorodnost tudi edina slovanska dedščina, ki jo imajo danes slovenski, srbohrvaški in bolgarski narod kot skupni izrazito slovanski znak.

Kažoč na znanstvene rezultate največjega slovanskega narodopisca L. Niederla pravi dr. Rostohar, da je toliko kakor gotovo, da plemensko enoten slovanski »pranarod« dejansko ni nikoli eksistiral, temveč je samo hipoteza, o kateri pravi sam Jagič, da »spada med teoretične fikcije«.

Glede postanka sedajšnjih kulturnih jezikov (slovenskega, srbohrvaškega in bolgarskega) je Jagič sam mnenja, da so že v predzgodovinski dobi eksistirali: praslovenski, praserbohrvaški in prabolgarski jezikovni centri, ki so bili od nekdanjega jedra, iz katerega so postali poznejši narodi slovenski, srbohrvaški in bolgarski. Slovensčina, srbohrvaščina in bolgarščina potemtakem niso bile nikoli eden jezik in tudi južnoslovanska masa, ki je govorila narečja teh jezikovnih centrov, ni bila eden narod.

Docent dr. Rostohar pa hoče pri tem stati izključno na historičnem stališču, rekoč, da ni mogoče znanstveno razpravljati o tem, kar so Slovani bili v predzgodovinski dobi, kajti to je ravno ona doba, o kateri znanost ne more nič pozitivnega dognati, ampak so mogoče le raznovrstne kombinacije in domnevanja. Zgodovina pa priča, da Slovani sploh kakor tudi južni Slovani v zgodovinski dobi nikoli niso bili narodna enota niti »z antropološkega«, niti s kulturno-zgodovinskega, niti z jezikoslovnega stališča. (Niederle.) Ko so se južni Slovani začeli seliti na jug iz svoje severne pradomovine za Karpati, niso nastopali niti kot enotno pleme niti kot eden narod, ampak v večjih in manjših skupinah so se pomikali vedno dalje na jug, kjer je prebivalo takrat že vse polno tujerodnih neslovanskih plemen, kakor n. pr. Rimci, Goti, Kelti, Traki, Huni, Iliri (Albanci) Grki itd. S temi neslovanskimi plemeni so se tekom stoletij popolnoma pomešali in spojili v narod Slovencev, narod Srbo-Hrvatov in narod Bolgarov. Ti jugoslovanski narodi so torej produkt plemenskega križanja in spajanja raznih elementov v novo socialno telo — naroda. Današnji jugoslovanski narodi so nastali, kakor avtor domneva, na ta način, da je plemenskemu značevanju prišel na površje praslovenski, praserbohrvaški in prabolgarski element kot socialno najmočnejši, toda le jezikovno, kajti vse okolnosti dokazujejo, da se je prvotno slovansko pleme v tem križanju izgubilo. Antropološka raziskovanja namreč nam pričajo, da je med današnjimi južnimi Slovani zastopan tip temnolasi in brahikefalen, dočim arheologija uči, da je bil prvoten južnoslovanski rasovni ali plemenski tip plavolasi in dolihokefalen. Zato meni dr. Rostohar, da smo danes južni Slovani nič več kakor skupina treh periektnih, a jezikovno sorodnih narodov; Slovenci smo ravno tako izrazita,

samostojna narodna individualiteta, kakor so Srbi in Bolgari, smo torej narod, ki ne predstavlja več enotnega plemena, ampak socialno tvorbo iz več različnih plemen, slovanskih in neslovanskih plemen. Ako jezikoslovci sklepajo iz sorodnosti jezikov ali plemensko enotnost, tedaj je to s sociološkega stališča nedopustno. Današnji narodi niso namreč diferencirano pleme, ampak so asimilačen produkt iz več plemen. Danes ni več niti jugoslovanskega, niti starega slovanskega, srbskega in bolgarskega plemena, spojila so se z neslovanskimi plemeni in pretvorila v novo socialno telo — v poseben narod Slovencev, poseben narod Srbov, Hrvatov in poseben narod Bolgarov. Te narode spojuje danes edinole jezikovna sorodnost kot edin slovanski tipičen znak.

Iz teh narodov ni mogoče danes več vstvarjati novega jugoslovanskega naroda, ako nočemo uničiti pri tem slovenske narodnosti. In tega noben pravi Slovenec neče. Dr. Rostohar na koncu svoje razprave prav pravi, da hodočnost Jugoslovanstva ne leži v ubijanju sedanjih narodnosti in nemožnem vstvarjanju novega naroda Jugoslovanov, tudi ne v formalnem zvaranju sedanjih narodnih jezikov, kakor to hoče ilirizem, ampak jugoslovanska zajednica je v skupni narodni nevarnosti in skupnih interesih narodnih, kulturnih, političnih in gospodarskih.

K članku o občinskih volitvah v Slovenski Bistrici.

(Dopis »Nar. Listu« iz Češkega.)

S slastjo požiram vsa poročila-drobtine, ki mi jih donaja »Narodni List« iz revne domovine: članek pod gornjim naslovom v šte. 8 pa me je zabolal v dno duše — morda bolj kakor bi slišal, da je padla katera čisto slovenska občina v sovražno pest. Saj to se da popraviti — a ono, kar mi zveni iz tega članka? Nisem si mogel kaj, da bi ne napisal sledečih vrst. Naštevši »par krivic« in »potrebo« slovenske kontrole, izvaja g. dopisnik, da bi »menda le bilo umestno priboriti si ta mandat« (to ni citat, ampak naj izraža le moj utis!); to pa, kar pogrešam, ker bi moralo stati na prvem mestu, je: **pravica!**

Domačin je Slovenec in njegova je zemlja; da v naši zemlji in z našim imetjem tujec gospodari, ni li to najhujša krivica, tako kruta in bolesta, da mora posameznik in narod, ki hoče biti vreden svoje časti in življenja, napeti vse sile do skrajnosti? Ali smo mar že toli betežni, da se zadovoljimo, če nas le Nemec — gospod gmotno ne opehari, za idealno pravico, na svoji zemlji biti svoj gospod, pa nimamo smisla? Potem bi ne bilo čudo, če propadamo in res zaslužimo, da — propademo!

Prijatelj! Za nesporno našo narodno pravico gre tu in v pravičnem boju zastavi moč, če ne življenje, pa vsaj — **možato besedo**; gre za princip, da se osvobodimo in osamosvojimo, gre za bistveno **moralno** podlago naše narodne eksistence. To je vse in vse drugo je manj vredno; le tega se zavedajmo, ker le v tem **duhu** se moremo rešiti. Nemec je ohol, nasilen, brezobziren tujec; da udrži svoje krivično tiranstvo nad nami, mu je sveto vsako sredstvo, le on je vreden vladati, naša dolžnost pa je služiti njemu — to si prav resno domišljuje in ni čudno, ker je toli suženjska naša duša! Vedi torej, da ti nikdar ne odstopi niti drobtino pravice,

ako mu je ne iztrgaš s skrajno silo. Z nasilstvom si je podjarmil našo bivšo last in brez skrajnega, brezobzirnega boja nam je ne prepusti nikdar! Jasno je torej, kar sledi iz tega spoznanja za nas: bomo možje, govorimo odločno in delajmo trdno in vztrajno, pogled uprt edino na **naše dobro**, na **naš narodni cilj**. Le tak je nasprotnik, ki imponuje: ubiti se dam, nasilstvo trpeti — nikdar! In poštena pravica, kakor je naša, ima proti krivici za sebe dovoljena — vsa sredstva, predvsem pa: pogum in brezobzirno odločnost.

I. Gregorčič je bil mehak, pa dal nam je možko geslo:

Na svoji zemlji mi smo gospodarji,
a tujec gost nam bodi, ne gospod!

Tujec je Nemec in krut tiran, bolj krut in ogabnejši pa je — poturica in z renegati, ki tvorijo pretežni del tamošnjega nemštva, hočete govoriti tako mirno, s tako res preslovensko pohlevnostjo? Po konci glave in na dan z odločno besedo in čvrstim dejanjem.

P. S. Čital sem podpis »davkoplačevalec«; nekdanj smo robotali Turku, do danes vpogibamo križ pred Nemcem in tu prihajajo še silni — davki! Čudno ni, če nas vse to omeha, toda pomisli, prijatelj, da nas i ubije, ako si sami ne vzgojimo odporne sile in jeklene volje. Pomisli to in pomagaj k temu; da imaš dobro, čisto voljo, ne dvomim, želim le, da je tudi — nevpogljiva. Le v tem je rešitev, ki je želiva oba in mi vsi: naše narodno vstajenje.
Ahasver.

Strašen zločin pri Beljaku na Koroškem.

(Izviren dopis »Narodnemu listu«.)

Mesto Beljak in okolico razburja strašen zločin, ki ga je izvršil neki vojak nad 20 letnim dekletom, ki je šla sama iz mesta skozi gozd obiskat svojega očeta v Pliberk na Velikonočno nedeljo.

Ker še ni vse pojasnjeno, poročamo danes o nezaslišanem hudodelstvu le sledeče. Okoliški revirni lovec je šel popoldan na Velikonočno nedeljo po isti poti, morda ne dolgo po zločinu, ter je zagledal ob potu nago, okrvavljeno s hudimi ranami zadano mlado dekliško telo mrtvo. Jopič in druga obleka je bila razmetana daleč vsakebi. Naznanil je stvar takoj žandarmeriji in policiji v Beljak, ki sta z nervozno naglostjo začele iskati zločinca. Ob kritičnem času je šel iz Beljaka proti Pliberku neki vojak na dopust ter je srečal ne daleč od zločinskega mesta dva vojaka in sicer jednega topničarja in jednega saperja. Topničarja je takoj spoznal kot nekdanjega jetnika v vojaški kaznilnici v Celovcu, kjer je bil ta zaprt radi nasilnosti proti ženskam. Ko je šel dalje po cesti v gozdu, je videl to, kar revirni lovec in več ljudi, ki so se že zbrali in o zločinu ugibali. Poslušal jih je in šel dalje v Pliberk. Sumil je takoj onega topničarja kot zločinca, ker ga je poznal iz Celovca kot stražnik vojaške ječe in njegovo satansko nagnjenje. Pove to pliberškemu zdravniku, kateri je to poročilo dal po telefonu v Beljak. Izkazalo se je, da je zločinec on topničar, ki je bil radi posiljenja že v Celovcu zaprt ter so ga takoj djali pod ključ. Kolikor je sokriv vojak saper, njegov spremljevalec, še ni jasno.

Tukaj si je stekel policijski pes iz Št. Vida ob Glini, kterege so privedli na kraj zločina, svoje zasluge. Našel je pravi sled v topničarsko kasarno

Zanimanje
občinstva za

II. avstr. drž. razredno loterijo

Podpisani želi kupiti:

celih srečk	à K 200	} II. avstr. razredno loterije
četrtink srečk	" " 50	
osmink srečk	" " 25	

in zahteva, da se mu iste svoječasno pošljejo.

Ime in točen naslov:

je že sedaj **ogromno** in je pričakovati, da se ne bode moglo niti iz daleka vsem ugoditi, zaradi tega priporočamo, da se nam že sedaj da naročilo s tem, da se nam vpošlje priloženi izrezek

98-7

**Podružnica ljubljanske
kreditne banke v Celju.**

in obljajal zločinca — naposled še pa suknjo njegovo, ktera je bila tam in — krvava.

Kakor se da sklepati, se je nesrečno dekle dolgo in krepko branilo nečuvni podivjanosti tega razbrzdanega nečloveškega nasilneža in zločinca, kajti raztrgal ji je obleko gotovo s telesa kos za kosom, ker so ležali kosci v velikih razdaljah vsaksebi.

Dekle je bilo baje jako prijetne vnanjosti. Pravijo, da so jo videli ljudje prej med potom nabirati prve pomladanske cvetke ob potu in ni mogla slutiti uboga revica, da jo čaka v taki zorni mladosti tako blizu in na takšen praznik tako tragična mučeniška smrt.

Štajerske novice.

Shod Narodne stranke v Središču. Na Belo nedeljo se vrši v Središču pri Venigerholcu shod narodne stranke, na katerem poroča deželni poslanec dr. Vekoslav Kukovec o zadnjem zasedanju štajerskega deželnega zbora in o drugih važnih zadevah. Govorilo se bude tudi o razmerah v ormoškem okrajnem zastopu. Središčani, Obrežani in somišljeniki iz bližnjih občin so prisrčno vabljeni.

Imenovan je dr. Rudolf Breschar za podtajnika v ministerstvu za notranje zadeve. Dr. Breschar je Celjanom prav dobro znan, ker je bil dolgo vrsto let komisar v celjskem okrajnem zastopu.

Južnoštajerska hranilnica v Celju naznanja, da se bodo prihodnji teden v sredo in četrtek dne 22. in 23. tm. uradniški prostori snažili, ter bodo za promet s strankami zaprti.

Iz Celja. Opozarjamo opetovano na predavanje »o jezikovnih razmerah pri spodnještajerskih javnih uradih« v soboto, 18. aprila zvečer ob 8. uri v rdeči sobi Narodnega doma. Govori g. dr. Josip Zdošek.

Iz Celja. Novi naborni termini za dopolnilni okraj št. 87 so določeni tako: Celje mesto 22. maja; Celje okolica 15., 16., 17. in 18. junija; Šmarje 19. in 20. junija; Laški trg 3., 4. in 5. junija; Vransko 12. in 13. junija; Mozirje 9. in 10. junija; Ljubno 8. junija; Konjice 18., 10. in 20. maja; Ljutomer 2. in 4. maja; Zg. Radgona 30. aprila in 1. maja; Ptuj mesto 14. maja; Ptuj okolica 7., 8., 9., 11., 12. maja; Sevnica 2. junija; Kozje 20. in 30. maja; Brežice 25., 26. in 27. maja; Šoštanj 22. in 23. aprila; Slovenigradec 24. in 25. aprila; Marnberk 27. in 29. aprila.

Iz Celja. Namestnija je prestavila sanitetnega koncipista dr. Ludvika Haringa iz Konjic v Celje.

Sestanek celjskih slovenskih trgovcev se vrši danes, v četrtek, 16. aprila v gostilni »Radej« na Bregu pri Celju.

Velik pomladanski koncert priredi šentpavelsko pevsko društvo dne 3. maja na vrtu gostilne g. Sadnika ob savinskem mostu. Društvo, ki je na dobrem glasu, bo tudi tokrat svojo nalogo častno rešilo. Zato vabimo vse prijatelje lepe slovenske pesmi, da se udeležijo tega koncerta. Pevci nastopijo v narodnih nošah, kakoršne so bile pred sto leti v Savinski dolini navadne. Vspored in druge podrobnosti objavimo prihodnjič.

Prof. Anton Bezenšek v Sofiji je dne 15. aprila praznoval svojo šestdesetletnico. Rodil se je na Frankolovem 15. apr. 1854. leta. Že kot mlad dijak se je z ljubeznijo in vnemo posvetil narodnemu delu. Ne samo, da je podaril svojemu narodu prvo stenografijo in lani bolgarsko slovnico, je tako kot profesor v Zagrebu, kakor v Sofiji vedno marljivo in vstrajno delal za medsebojno spoznavanje in zblizanje Jugoslovancev in ob svoji šestdesetletnici lahko s ponosom pogleda na sadove svojega delovanja. Spoštovanemu jubilarju: na mnoga leta!

Slavnost petstoletnice v Zalcu, ki se je namepravala vršiti na belo nedeljo 19. aprila, se je prelozila na nedeljo 10. majnika. Podrobnosti priobčimo pravočasno.

Velikonočne praznike smo obhajali letos po slovenskem štajerskem izvanredno veselo, saj smo imeli prelepo vreme od velikega četrtka naprej. Zazelenelo je že tudi vse, drevje se odeva z belim cvetjem.

Od Nove Štite pri Gornjem gradu. (Stariši, pazite na otroke!) Dne 6. aprila se je tukaj do smrti opekla 5 letna hčerka posestnika Boreca Rafaela. Prišla je v bližino ognja na polju, kjer se ji je vnela obleka, ki je na deklici zgorela. Zadobila je grozne opekline, tako da je po preteku nekaj ur umrla. Zopet svarilen vzgled vsem, ki otroku vse zaupajo.

Iz Rečice ob Savinji. Zadnja povodenj je zopet pokazala, kako potrebna je regulacija Savinje od Mokrinovega mosta do Grušolj. Koliko dobrega sveta je uničenega na ta način, kjer raste malovredno vrbe ali pa leže kupi kamenja. Regulirati pa bi se morala od spodaj, da se na tak način pospeši hitrejši odtok vode. Poklicani faktorji naj se zganijo, da se regulacija Savinje skoraj prične. Č.

Iz Gornjegograda. Tukaj imamo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda, ki pa že menda skoraj spi. Želeti bi bilo, da bi se za našo podružnico prekristne Ciril-Metodove družbe storilo kaj več. Tudi med kmečkimi ljudmi bi se tu in tam dalo katerega dobiti za podružnico. Naj se kmalu skliče občni zbor in povabi nanj tudi kakega govornika iz Celja, da bo malo oživil ljudi.

Iz laškega okraja. Kako »brihtne« župane vsilijo duhovniki našim kmetom, kaže prav lepo sledeči slučaj. Nekemu županu v vzhodnem delu našega okraja je dal tajnik v podpis sledeč dopis celjskemu okrajnemu glavarstvu: »Št. 374. Sl. c. kr. okr. glavarstvo v Celju! V sledečem naznanjam grehe, ki jih imam na vesti kot župan. Podpisani priznavam, da povzročam občini mnoge nepotrebne

stroške. Za občinsko pisarno kupljeni službeni revolver in neki album zaračunil večjo komisijo, ki je nisem nikoli opravil. O kakem rednem županskem poslovanju nimam ne duha ne sluha in podpisal bi še svojo smrtno obsodbo, ako bi se mi predložila. Sem namreč preošaben, da bi koga vprašal za svet, četudi ničesar sam ne razumem. Jaz se nisem za dobrobit občine nikoli brigal in imam vedno le lastne interese pred očmi. Te podatke potrjujem z lastnoročnim podpisom kot župan. V... 11. marca 1914.« Župan je to samoobtožbo mirno podpisal in se ni prav nič brigal, kaj je v dopisu. Seveda je ta vestni in brihtni župan ob volitvah zagrizen Benkovičev agitator.

Hrastniške novice. (Goljuf.) Preteklo sredo je hodil po Hrastniku goljuf, ki se je izdajal za sina g. veletržca Majdiča iz Celja. V enem slučaju se mu je goljufija deloma posrečila, ker so mu bile tukajšnje razmere dobro znane. Do sedaj ga še niso dobili. — (Otrok utonil.) Med Trbovljami in Hrastnikom je padla v Savo neka žena z otrokom. Šla je skupno s tremi rudarji za Savo. Vsi skupaj so bili malo pijani in tako delavci niso opazili, da je žena izginila. Otroka so že dobili iz vode mrtvega.

Iz Trbovelj pišejo »Slov. Narodu«: V sredo zjutraj je ustrelil na Jesenikov planini tukajšnji paznik bratske bolnišnice g. J. Letnik divjega petelina. Ta ptica je v naših gozdovih le redka prikazen.

Iz Ptuja. Na veliko soboto je nek hlapec mladeniča Marcha z nožem tako hudo sunil, da so ga morali takoj v bolnišnico spraviti. Težko bo okrev.

Iz Ptuja. (Izgredi pijonirjev.) Ko se je dne 12. aprila vračal neki kmet iz Podvinc z vozom na Dravsko polje, so se hoteli neki pijani pijonirji za vsako ceno z njim peljati. Ko je kmet to družbo odklonil, so ga pijonirji napadli, ga pretepli in mu vzeli bič. Isti dan so prišli pijani pijonirji tudi nekoga kolesarja in bi ga gotovo natepli, ako bi ne dobil pravočasno pomoči. Človek res z začudenjem gleda take prizore. Zadevo ima v rokah orožništvo in smo radovedni, kaj bo opravilo. Kar je meni znano, je to že drugi takšni napad pijanih pijonirjev na voznika. Eden se je izvršil lani na binkoštni pondeljek zvečer, letošnji pa ob belem dnevu. Veliko krivde ima na teh razmerah »Štajerc«, ki je že mnogokrat hujskal pijonirje na okoliško prebivalstvo, ne da bi bil zato konfisciran. Te razmere bo treba ožigosati tudi v državnem zboru.

Slovenski vojaki v Albaniji. V Skader se je pripeljal ob velikonočnih praznikih oddelek 60 mož pešpolka št. 97, ki mu poveljuje nadporočnik Martin. Vojaki bodo prideleni mednarodni komisiji, ki določuje meje Albanije proti Črni gori in Srbiji.

V Žetalah pri Rogatcu se vršijo v torek dne 21. aprila občinske volitve.

Zgorelo je gospodarsko poslopje posestnika Jerneja Faskerja (?) v Raztezu. Škode je 3.000 K, zavarovalnina znaša le 600 K.

»Kmečki strah« na Pohorju. Od Sv. Lovrenca nad Mariborom poročajo, da sta na Kumnu dva podivjana psa strgala kmetu Goričanu več ovc.

Iz Ptuja. Lep je bil dan vstajenja in vesel. Ali žalost je navdajala človeka, ko je slišal, da je nemška godba igrala. Ko je svoječasno slovenska narodna godba igrala, je »Štajerc« poročal, da so vse podgane iz mesta ušle. Pa zmotil se je grozno, ker letos so pravzaprav vse podgane v Dravo poskakale, ko so slišale mestne koračnice. Še muhe in komarji so se tako prestrašili, da so svoja skrivališča zapustili in so jo kar čez dravski most vdrapnoli. Želeti bi bilo, da bi pri prihodnji cerkveni slavnosti svirala kaka slovenska godba.

Iz Slovenske Bistrice poročajo nemški listi, da je Albert Stiger odložil županstvo. To je Stiger že večkrat storil in je z odstopom vsikdar manevriral, kadar so se bližale občinske volitve, ker se je dobro zavedal, da Bistričani še nimajo primerne naslednika in bodo primorani izreči mu »popolno zaupanje«, kar pri volitvah precej zaleže. Sedaj pa je mož s svojim manevrom očitno obšel, ker je občinski svet vzel odstop na znanje in zdravniki dr. Murmayr je zapel »nagrobnico bližjemu županu«. Ravno 21 let je Stiger županoval; posebnih lovorik si med tem časom ni spletel. Če izzamemo stavbo vojašnice, pri kateri pa je ogromen profit vtaknil v žep županov namestnik Versolatti, in pa železniško zvezo mesta z južno železnico, za katero se je dosti trudil, res ne vem, kaj bi mu še mogel zapisati v zaslugo. Pri vsaki novi napravi odjedli so mu slavo drugi, tako posebno pri stavbi okrajne hranilnice, nemške šole, telovadnice. Stiger, osebno poštenjak, se je sploh pustil od svojih trabantov strašno izkoriščati. Zadnje občinske volitve so ga spravile popolnoma iz ravnotežja; osebno je raznašal glasovnice dvomljivim volilecem in si s tem nakopal kazensko preiskavo in spravil v kazen pet najzvestejših, ki so ravnali po županovem vzgledu. Vkljub temu je prodrla njegova klika proti Slovincem le z erim glasom večine in še to ni popolnoma obveljalo, tako da se bo v kratkem vršila še ena volitev — že v tretjič. Tako postopanje je povzročilo, da se je velik del prejšnjih Stigerjevih častilcev začel ogibati nekaj splošno priljubljene Stigerjeve trgovine, kar je odstopivši župan hudo občutil, in kar je dalo povod, da že pred leti ni več kandidiral v deželni zbor in se je zdaj popolnoma umaknil iz javnosti. Ali mu njegovo nemško srce ni dalo dočakati dneva, ko bo prvi slovenski odbornik prestopil prag mestne občinske hiše? Njegovi predniki so bili drugačni ljud-

je. Živeli so v lepi zastopnosti s slovenskim prebivalstvom in spravili v kratki dobi od navadnega krošnjarstva do velikega bogastva in največjega ugleda v celem okraju. Škoda, da ni Albert hodil iste poti; bi ne bil nikdo škode trpeti, najmanj pa on sam. Sicer pa nam velja tudi v tem slučaju geslo: De mortuis nil nisi bene.

Brdo-Loke pri Planini. S potrjim srcem vam naznamim, cenjeni g. urednik in vam bralcem »Narodnega lista«, da nas je zapustil za vedno naš dragi Franc Pušnik, posestnik iz Teihtl Imel je oddajo železniških pragov pri Št. Jurju ob Juž. žel. Da bi bil prej doma, je prisedel k grajščinskemu vozniku. V Vezovju, pri hiši Reckatovi na mostu, mu vzame veter klobuk. Pušnik skoči z voza za klobukom in ker ni bilo ob strani mosta rante, je padel v 3 in pol metra globok graben tako nesrečno, da je bil na mestu mrtev. Revež zapušča 44 let staro vdovo z 8 nedoletnimi otroci. Bil je rajni mož poštenjak, ki mu je enakega težko najti. Sirankarstva ni poznal. Za njim ne žalujejo samo domači, temuč cela občina Brdo-Loke, katere prvi svetovalec je on bil. Počivaj v miru, dragi naš France, daj Bog, da vidimo se nad zvezdami!

Iz Ormoža. Pokopali smo dne 10. tm. 77 let starega g. Martina Grivca. Bil je zaveden narodnjak ter si je osobito pri različnih volitvah stekel zasluge za narodno stranko. Rodbini naše sožalje.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala podružnica v Sevnici med drugim vsoto 10 K, nabrano na letošnjem občnem zboru. G. Iv. Kreft v Braslovčah je nakazal med drugim 5 K namesto venca na krsto rajnemu g. Fr. Sedminku. GG. uradniki podjetja »Delniška pivovarna Laško« so darovali K 8.40 družbi za 1. dan aprila in jej žele obilo posnemovalcev Namesto venca na grob nepozabnemu prijatelju Alojziju Žiherju poslala sta Mar. in Anton Kovačec v Št. Andražu v Slov. goricah 10 K.

Družba sv. Cirila in Metoda je letos zelo ustregla z novo zalogo spomladanskih razglednic narodno čutečemu občinstvu; to spričuje vsestransko priznanje in obila naročila. Vse one, ki jih žele naročiti, opozarjamo, da jih imamo še nekaj v zalogi.

Od Sv. Tomaža pri Ormožu. Na velikonočni pondeljek se je odigral zopet žalosten slučaj, ki nam kaže, kam privede človeka pijančevanje. Posestnik Alojz Bobnar je izzival v pijanosti več fantov. Na potu ga zabode 22 letni Lovrenc Zelenjak z nožem v nogo. Prerezal mu je žile in Bobnar je vsled izgube krvi takoj umrl. Zapušča ženo in 4 male otroke. Kedar bode le konec teh surovostij? Treba bi bilo skrbeti za izobrazbo šoloodrasle mladine, ki bi se ji nudila z dobavo dobrih knjig.

Iz Prekopi. V naši občini imamo človeka, ki sliši na značilno ime Pezda, katerega mu je dalo ljudstvo in s tem izborno označilo njegov značaj. To je človek, ki ga je po ljudski sodbi sama lakomnost, neznačajnost in nepoštenost. Nekaj časa se je delal velikanskega naprednjaka in polne uste so ga bile samih farjev in puhlih zabavljanj čeznje. Pa pri poštenih ljudeh ni imel nikdar ugleda in napredni moške so se ga izogibali kakor garjeve ovce. V zadnjem času se je naenkrat prelevil in krenil na klerikalno plat, upajoč, da si tam pridobi več ugleda in zasede županski stolec s pomočjo nekaterih klerikalnih vehel in šnopsarskih dedcev. In opastitev naprednih listov ter naročba na »Slov. Gospodarja« je postalo vidno znamenje nevidne milosti. Za tega možakarja je postal zadnji veliki torek dan plačila. Poštenjak je bil namreč pouzmal svojemu sosedu nekaj kos, za kar mu je ta zabrusil v obraz, da ni pošten. Pezda ga je zato tožil zaradi razžaljenja časti, toda njegov sosed je nastopil obširen dokaz resnice, da res ni pošten, ker je na njegovi vesti že brez števila tatvin, tako, da je kradel jabolka za cesto, svojemu sosedu oves, svoje dni klobase itd.; to bi bila cela knjiga, če bi hoteli tukaj vse naštet; da je odoraval meje kar na veliko, sekal po tujem kar na veliko itd. Saj se je proti sosedu izrazila sama Pezdova žena, ko je bil on izžreban za porotnika, da spada preje pred nego med porotnike. Ko se mu je torej prečitala cela lista njegovih grehov, je tožbo kar umaknil in plačal vse precej velike stroške. S tem se je obsodil tudi sam in danes mu lahko reče vsak v obraz, da ni poštem. Ej, takim tičem se že pomaga, da njihove veje ne zrastejo v nebesa. Četudi ima zaradi lepih oči svoje žene mogočnega zaščitnika, mu to vse skupaj ni nič pomagalo, kakor mu tudi klerikalci ne bodo. Veselje, da bo kedar župan in oblastno paševal v Prekopi, smo že skalili tako njemu, kakor tudi njegovemu zaščitniku, ki je tako vneto primahal zanj glasovat, in vranskima gospodoma, ki sta postala naenkrat tako vneti zanj. Toda doseglja bosta z njim ravno tako polomijo, kakor na Vranskem s svojim sladkim županskim kandidatom. Ej gospoda, pač ni vsak tak rojen politik, kakor na pr. šentjurski gospod!

Iz Ljutomera. Poštar v Ljutomeru Schantl je sicer Nemec, pa pošten in miren; ter izredno postrežljiv proti vsakemu, Nemcu, kakor Slovincu. To pa nekaterim nemškimi kričacem v Ljutomeru ni po volji, ker bi radi imeli človeka na tem mestu, ki bi bil bolj politik kakor uradnik. Kakor se sliši, je pošteno ravnateljstvo tudi že od Nemcev pridobljeno ter vpliva baje na poštarja v Ljutomeru, da naj menja z drugim poštarjem. V prvi vrsti pride baje v poštev poštar v Gratweinu pri Gradcu, ki je hud nemški nacionalec in velik propagator protestantizma. Še to bi nam manjkalo. Poslanci pozor, da ne bode prepozno!! Po toči zvoniti ne pomaga nič.

Iz Zalca. Gospodična Dora Bergmann, konservatoristinja, zaročila se je z dr. Hugonom Müllerjem, tajniškim namestnikom hipotečne banke v Pragi.

Med Zg. Poljskavo in Mariborom se vpelje s 1. majem avtomobilni promet.

Kako je nekdo potegnil Mariborčane za 1. april. Ljubljanski »Slovenec« pripoveduje to-le mično zgodbo: Dne 31. marca je prinesla »Marburger Zeitung« inserat sledeče vsebine: »Zaradi odpotovanja na Ogrsko se odda več harških kanarčkov prijateljem ptičev. Dobe se od 2. do 4. ure popoldne. Meščanska cesta 5. II. nadstropje naravnost. Potrebno je vzeti kletko s seboj.« V domnevanju, da ima radodarni lastnik kanarčkov celo menažerijo na svojem domu, je korakalo v sredo med 2. in 4. uro popoldne na označeni kraj nešteto ženskih in moških ptičjih ljubiteljev s kletkami v rokah, od katerih vsakdo je zahteval po enega kanarčka. Dovedni lastnik kanarčkov pa je bil ravno tako presenečen nad številnim obiskom kakor tudi umni ptičji prijatelj, kojih kletke so ostale prazne. Razvile so se burne debate, kdo je pravzaprav kriv vsemu. Vedno več ljudi je prihajalo s kletkami v rokah. Skoraj se je zdelo, da bodo v razburjenju začele prazne kletke frčati po zraku. Končno pa je vendar prišel rešitelj v sili. Praktični hišnik je nabil na hišna vrata listek z napisom: Tukaj se ne oddajajo kanarčki. Končno so se zbrani ptičarji zedinili in vsi so vzajemno odšli v tiskarno »Marburger Zeitung«. Toda tudi upravnistvo jim ni moglo povedati, kdo je oddal omenjeni inserat za 1. april. Tako so se vjeli mariborski »ptiči«.

Iz Ptuja. (Slovensko gledališče.) Za dne 26. aprila tl. se pripravljala krasna zgodovinska igra »Za pravdo in srce«, tragedija v petih dejanjih, ki bo ena izmed najlepših, kar se jih je uprizorilo do sedaj na našem odru. Priprave so v najlepšem teku. Društvo si je naročilo za to predstavo tudi nove dekoracije, tako da bo ta prireditev vsakemu v vsakem oziru dobro ugajala. Celotno dejanje se vrši za časa kmečkih uporov. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Pričakujemo, da bo gledališka dvorana dne 26. tm. nabito polna.

Po njih delih je boste spoznali. Neštetokrat se je že moral zagovarjati naš list proti napadom v klerikalnem časopisu. Sicer kmečko ljudstvo takih odurnih napadov ne čita, ker se ne briga toliko za politiko, kakor kaka farovška suknja. Vendar se kmetom vsiljujejo ti listi od strani duhovščine, posebno mariborske cunje. Naš kmet, vajen ilapčevanja in ponižanja, si jih naročuje le zato, da se ne bi zameril kaplanu ali župniku. Slišimo pa pogostoma pritožbe, da prinašajo ti listi vedno manj novic, hujskarije, napadi ter obrekovanja pa se vedno množijo. — V eni izmed zadnjih števil umirajoče mariborske »Straže« čitamo dopis, s katerim se napada neki »ilustrovani narodni tednik«. Mi lista pod tem imenom ne poznamo. Ker pa uganemo včasih tudi kako uganko, mislimo, da je tako prekrstil dopisnik list »Slov. ilustr. Tednik«. Ti napitnjenci, le obdrži svojo neumnost za sebe in prej poglej, kako se list imenuje! »Slov. ilustr. Tednik« je popolnoma nestranski časnik, le to bode naše klerikalne peteline v oči, da se tiska v »Učiteljski tiskarni«. Tudi vodiška Johanca jim je precej segrela tla. O tej »sveti« Johanci se je zanimala cela Avstrija in tudi omenjeni časopis je objavil čisto nepristransko to novico. Sram jih je lahko, da se dogajajo med njimi, osobito po župniških reči, ki bi jih javnost ne smela izvedeti. Ker nam nudi »Slov. ilustr. Tednik« mnogo čtiva, s katerim se izobražujemo, hočejo klerikalci ta list uničiti, da bi ljudstvo ostalo neizobraženo, ker le tedaj bi mu lažje vsiljevali strup suženjstva, pokorščine in zaslepljenosti, na drugi strani pa gojili Krekov nauk, da moramo sovražiti liberalce. Zato so klerikalci naspromptni vsakega napredka. Da si le klerikalec po besedi, naročen na njihove cunje, potem ni nobena hudobija greh in prišel boš v deveta nebesa. Klerikalci — izdajalci. Svojemu narodu pljuvate v oči ter pomagata Nemcem, ko njihove katoliške organizacije tako visoko povzdiguje. Tudi slovenski narod se je začel prebujati iz črne teme in dan vstajenja ni več daleč. Ja, vzbudil se bo iz zaslepljenosti, odprl oči in spoznal svojo zmoto.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) podpira vsako leto dijake visokošolce, kakor tudi učence Slovenske trgovske šole v Ljubljani, Kmetijske šole v St. Jurju ob Juž. žel. ter Državne obrtne šole v Ljubljani. Tudi iz lanskega čistega dobička je določila jednake podpore za prihodnje šolsko leto 1914/15 in sicer za obisk Kmetijske šole v St. Jurju ob Juž. žel. dve podpori po 280 K, Slov. trgovske šole v Ljubljani eno po 280 K ter Državne obrtne šole v Ljubljani eno po 300 K. Pri razdelitvi teh podpor se ozira ravnateljstvo Posojilnice v prvi vrsti na sinove slovenskih roditeljev iz mariborskega okraja. Te podpore se razpišejo navadno meseca avgusta. Mladeniče, ki bi imeli veselje, vstopiti v eden ali drugi imenovanih zavodov, že sedaj opozarjamo na to. Učitelji pa naj Posojilnici priporočajo pridne in nadarjene učence, vredne gornjih podpor.

Mestna hranilnica v Mariboru (nemška špar-kasa) izkazuje glasom računskega zaključka za lasko leto 51.125 K 41 v izgube. Denarni promet je nazadoval od prejšnjega leta za 2.118.083 K 50 v. rezervni sklad se je znižal v zadnjih petih letih za 532.825 K 36 v. To zgubo morajo posebno občutiti nemško nacionalna društva. ki jih hranilnica sicer zdatno podpira, v zadnjih letih pa tega ni mogla storiti. Vkljub temu, da ni imela pričakovati čistega

dobička za zadnje poslovno leto, je prispevala za rešitev falirane nemške »foršuskase« v Laškem trgu 3000 K. Zato se pa seve zopet končna zguba mariborske nemške šparkase še zviša za ta znesek.

Vzoren namestnik Kristusov. Bilo je nekega dne meseca grudna lanskega leta. Zunaj so padale snežinke. Posestnica Š. v Slomih pri Polenšaku v ptujskem okraju je ležala na smrtni postelji. Domači so pričakovali vsak trenotek, da se utrga nit življenja ubogi gospodinj, ki si je le še želela duhovnika, da mu pove tisto, kar jo je težilo. Sosed Hojnik je rad stopil v župnišče na Polenšak. Tam pase Kristusove ovce župnik Jože Poplatnik. Hojnik sporoči župniku želje Š-ove matere. Župnik pa Š-ove hiše nima rad, kakor sploh v celi župniji ne mara nikogar. Razun tega ta župnik ne hodi rad spovedovat bolnikov. V svoji neprevidnosti pa je župnik izustil besede, ki so žalile hišo Š. Dejal je, da ne pojde spovedovat »v tako slabo hišo«. Sinova Š-ove gospodinje sta zaradi teh žalečih besed tožila župnika Poplatnika. Seveda je ta vse tajil. Toda dokazalo se mu je, da je res spregovoril gornje besede. Okrajno sodišče v Ptujju je obsodilo Poplatnika na 100 kron globe. Poplatnik pa se je pritožil na okrožno sodišče v Mariboru. V sredo se je vršila pri okrožnem sodišču vsključna razprava. Pomagala pa pritožba Poplatniku ni nič. Tudi pri okrožni sodnji so se prepričali, da je Poplatnik kriv. Mož bo torej moral plačati globo 100 K in pa še seve vse stroške, ki bodo znašali tudi 200 K. Župnika Poplatnika pa to ne bo nič kaj bolelo. On ima dosti denarja in sploh živi imenitno, kakor malokateri mestni bogataš. Dal si je postaviti za 46.000 kron župnišče z 9 sobami. In kdo je štel denar? Župljani, ki so zvečine tako revni, da mora v marsikateri družini spati po 9 in še več oseb v eni sami sobi. Župnik za svojo osebo ima 9 sob, njegovih vernih ovčic pa spi kar 9 v eni sami luknji!

Umrli so v Mariboru: zdravnik dr. R. Grögl, 73 let star, železničar Jakob Pušnik, 69 let star in Roza Gračan, železničarjeva soproga.

Iz Svetinj pri Ormožu. Naš gospod župnik ima v tukajšnjem krajnem šolskem svetu aparat, ki vse stori, kar on zapove. Nepokorna člana sta gg. nadučitelj in šolski ogleda. Da ta dva onemogoči, vprizoril je že najraznovrstnejše pritožbe in celo denunciacije čez ta dva. Ker pa je to bilo vse neutemeljeno, je prineslo vsikdar krajnemu šolskemu svetu oziroma gosp. župniku lep poraz. Ker je videl gospod župnik, da tako nič ne opravi, je nastopil drugo pot in si je izbral kot prvega gospoda nadučitelja. Da mu vzame kakor največ ugleda, predbival mu je popolnoma izmišljeno dejanje in sicer, da je rekel otrokom v šoli, da gospoda župnika kot kateheta ne trebajo ubogati, in to pri seji krajnega šolskega sveta. Da se zadeva pojasni, sklical je gospod nadučitelj nato domačo učiteljsko konferenco, pozval k taisti tudi več otrok iz svojega razreda. Navzočega gospoda župnika pozval je, da še naj svojo pri seji krajnega šolskega sveta storjeno trditev ponovi. Ta je to storil, nato je gosp. nadučitelj navzoče otroke vprašal, če so to kedaj njega slišali, kar so vsi ti odločno zanikali. Na to pa je vzkliknil gospod župnik, da so otroki dobro pončeni, kar je pa je pomenilo novo žalitev gospoda nadučitelja. Ta je uvidel, da je tukaj vsaka poravnava z lepega izključena in je gospoda župnika tožil, ter je tega tudi ovadilo državno pravdnistvo, ker je gospoda nadučitelja kot uradno osebo dolžil nepravilnega dejanja. Pri prvi obravnavi pri ces. kr. okrajnem sodišču v Ormožu bil je obt. ženec obsojen na 100 K globo oziroma 10 dni zapora in v plačilo pravnih stroškov. S tem župnik seveda ni bil zadovoljen, ter je po svojem zastopniku zahteval razveljavno prve obravnave ter delegiranje družega sodnika, ker se mu je gospod sodnik Zemljč v Ormožu zdel pristranski. Okrožno sodišče ugodilo je toženčevi zahtevi, odredilo novo postopanje in delegiralo nemškega sodnika dr. Altzieblerja v Ormožu. Za to obravnavo vršile so se od obtoženceve strani največje priprave, in vsi klerikalni prvaki iz fare, na čelu naš dični župan, bili so na delu. Bila je že druga obravnavna razpisana, obtožencu se je zazdelo, da ne bi poteku obravnave škodovalo, če bi se obravnavo po tukajšnjem misjonu vršila. Zahteval je preložitve obravnave in se pri tem poslužil male laži, ker je navedel pričetk misjona na dan nameravane obravnave, akoravno se je ta še le 3 dni pozneje pričel. Sodišče mu je ugodilo ter razpisalo obravnavo po misjonu. Obtoženec nastopil je dokaz resnice oziroma dokaz, da je ravnal v dobri veri. Naznanil je celo vrsto prič, katerih vseh zaslišanje je sodnja odredila. Ko so bile vse priče zaslišane in sploh nobena priča ni mogla nič v prid obtoženca povedati, je postal gospod župnik malosrčen in je ponudil spravo, a le pod pogojem, da izjavi le, da ni imel namena gospoda nadučitelja žaliti, ter da še je eventualno pripravljen pol tožnikovih stroškov nositi. Za tako poravnavo pa seveda tožnik ni bil za dobiti. Gospod župnik bil je toraj spet obsojen, in to od nemškega sodnika gl-de žalitve storjene pri seji okrajnega šolskega sveta, na 50 K globo, oziroma 5 dni zapora in v plačilo vseh pravnih stroškov, oproščen bil pa je dejanja, storjenega pri učiteljski konferenci, zaradi katerega ga je tožilo drža no pravdnistvo. Gospod župnik s tem izidom spet ni bil zadovoljen, ter je vložil priziv na okrožno sodišče radi krivde in kazni, vložil pa je tudi priziv državno pravdnistvo glede delne oprostitve. Ta vzklična obrav. vršila se je v sredo dne 1. aprila v Mariboru. Tukaj bil pa je gospod

župnik Bratušek spet obsojen za oba delikta na 50 K ali 5 dni zapora ter v plačilo vseh obilnih prve in druge instance Upamo da bode sedaj gosp. župnik prepričan, da tudi duhovnik ne sme poljubno žaliti. Vzklična obravnava pa je tudi lepo zadoščenje za prvega sodnika, ker jasno pokaže da je nepristransko sodil, v čudno luč pa postavi narodnost naših klerikalcev, ki na tak način delajo proti redkim slovenskim sodnikom.

Nov štolni red za deželna mesta, trge in vasi v lavantinski škofiji, izjemno župnije v Mariboru, opatijske mestne župnije v Celju, proštne mestne župnije v Ptujju in glavne župnije v Konjicah*.

Odlok štajerske namestni,e z dne 12. januarja 1914, št. 6/4218/23/1913.

Tek. št.	Opravek	I. štolni razred.		II. štolni razred.		III. štolni razred.	
		K	h	K	h	K	h
1.	Preblagoslovljenje	1	—	—	70	—	30
2.	Ženitno vprašanje	3	—	2	—	1	—
3.	Oklicanje	1	—	—	70	—	50
4.	Poroka	10	—	5	—	1	—
5.	Vpisnina	1	—	—	50	—	20
6.	Poročna maša, tla ob 8. uri	3	—	2	—	1	40
7.	Čakalna pristojb. za 1/2 ure	1	—	—	50	—	30
8.	Cerkovnik	3	—	2	—	1	40
9.	Ministranti	—	60	—	40	—	20
10.	Cerkev. (luč, paramenti)	3	—	2	—	—	70
11.	Pogreb: štoln. po napovedi župnik	8	—	2	10	—	70
12.	Organist	3	—	—	70	—	30
13.	Pristojbina za grob, po kopalščnem r dn, v vsakem okraj. različno.	—	—	—	—	—	—
14.	Mrtvaški zvon	2	—	1	—	—	50
15.	Zvonjenje za 1 uro: pri župnijski cerkvi, veliko	7	—	5	—	2	—
16.	Zvonjenje za 1 uro: pri župnijski cerkvi, malo	3	50	2	50	1	—
17.	Zvonjenje za 1 uro; pri podružnicah, veliko	3	50	2	50	1	—
18.	Zvonjenje za 1 uro: pri podružnicah, malo	1	60	1	20	—	60
19.	Pristojbina zvonarju, vsakemu za 1 uro:	—	60	—	40	—	20
20.	Mrtvaški spreved iz cerkve do groba (ne nad 1/2 km daljave, župnik)	6	—	4	—	3	—
21.	Voščena sveča	1/2 kg	—	1/3 kg	—	1/4 kg	—
22.	Mrtvaški spreved od hiše all cija za 1/2 km: župnik	1	—	1	—	—	—
23.	Organist 1/3 župnikove pristojbine	—	—	—	—	—	—
24.	Cerkovnik	2	—	2	—	—	—
25.	Ministranti à	—	20	—	20	—	—
26.	Nosilec križa	1	—	1	—	—	—
27.	Grobar po pokopališč. redu	—	—	—	—	—	—
28.	Requiem ob v kraju navad. uri: celebrant (mašnik)	4	—	4	—	—	—
29.	Requiem ob v kraju navad. uri: leviti à	2	—	2	—	—	—
30.	Requiem ob v kraju navadni uri organist	2	—	2	—	—	—
31.	Requiem ob v kraju navad. uri: Kalkanti	—	50	—	30	—	—
32.	Requiem ob v kraju nav. uri ministr. à	—	20	—	20	—	—
33.	Libera: Duhovnik	1	50	1	50	—	—
34.	Organist	—	50	—	50	—	—
35.	Officium defunctorum: celebrant	4	—	4	—	—	—
36.	Officium defunctorum: leviti à	2	—	2	—	—	—
37.	Officium defunctorum: organist	1	60	1	60	—	—
38.	Officium defunctorum: cerkovnik	1	20	1	20	—	—
39.	Officium defunctorum: ministranti à	—	20	—	20	—	—
40.	Officium defunctorum: pulzanti (zvonarji)	—	60	—	40	—	—
41.	Pristojbina za obrabo paramentov (mrtvaški prt, kadilo, sveče)	4	—	3	—	—	—
42.	Izpiski iz matic	1	—	1	—	1	—
43.	Rodbinski izkazi in rodovniki 2—4 K.	—	—	—	—	—	—

1.) za dvakratno oklicanje se dvojno računa, če enkrat za trikrat, tedaj se zaračuna trikratno.
2.) Pri mrtvaškem sprevedu se za vsakega duhovnika zaračuna jednako. Organisti, cerkovniki in kantorji dobijo 1/3 duhovniške takse.

* Opozarjamo na knjižico »Cerkvene pristojbine all štolnina«, ki se dobi za 20 v pri »Narodnem listu« v Celju. Pošljete 2 znamki po 10 vinarjev in jo dobite. Tam navedene številke je treba le po tukaj tiskanih popraviti.

S kolske vesti.

Tretji slovenski vsesokolski zlet v Ljubljano. V dneh 15., 16. in 17. avgusta se vrši v Ljubljani III. slovenski vsesokolski zlet, prvi, ki ga priredi slovensko Sokolstvo v tako širokem obsegu. — Predpriprave so v polnem tiru, vsi odseki marljivo delujejo. Zvezinemu predsedstvu se je posrečilo pridobiti proti primerni najemni za zletno telovadišče krasen prostor za Bežigradu; telovadišče bode prirejeno za približno 2500 telovadcev ter za 20.000

—25.000 gledalcev. Z razpošiljanjem velikih lepakov izdelanih v tiskarni J. Blasnika nasl., po načrtu akad. slikarja gosp. Vavpotiča, se bo začelo tekom tega tedna, mali lepaki pa izidejo šele meseca junija. Predprodajo zletnih znakov ter vstopnic na telovadišče je prevzela »Ljubljanska kreditna banka«. Stanovanjskemu odseku so zagotovljena že vsa mestna šolska poslopja in še nekaj drugih večjih javnih lokalov; natančen seznam privatnih prenočišč pa se bo sestavil po prihodnjem selinsem terminu, to je meseca majnika. V veliki dvorani »Mestnega doma« se bo priredila sokolska razstava, ki bo odprta od 5. avgusta do 20. avgusta t.l.; razstava bo vsebovala zgodovino in razvoj slovenskega Sokolstva. Da se nudi slovanskim gostom prilika videti eno najčudovitejših naravnih točk naše kranjske dežele, bo vozil 18. avgusta, prvi dan po zletu poseben vlak v Postojno; vožnja iz Ljubljane v Postojno in nazaj, skupno z vstopnino in jamo bo stala samo 5 K. Posebnega vlaka se bo lahko poslužil lahko vsakdo. Za ture v razne kraje naše slikovite Gorenjske, bodo določeni vodniki-sokoli planinci; tudi sivi »Triglav« bo imel priliko pozdraviti slovanske Sokole. Bilo bi umestno, ako bi se iz vseh krajev Spod. Štajerja priredili posebni vlaki v Ljubljano, da vidi naše kmečko ljudstvo moč in silo Sokolstva, pa si tudi ogleda Ljubljano, Postojno in Gorenjsko. Priporočamo toplo to misel sokolskim društvom in organizacijam za izvršitev.

Odbor slovanske sokolske zveze je imel na velikonočni pondeljek na Dunaju svojo sejo. Predsedoval ji je starosta Scheiner iz Prage, udeležili so se je pa slovenski, hrvatski, srbski, češki in poljski delegati. Bolgari se seje niso udeležili. V tej seji je bilo sprejeto rusko Sokolstvo kot reden član Slovanske sokolske zveze. Na predlog srbskega delegata Živanoviča, je odbor pozval bolgarske sokolske organizacije Junakov, da naj se zopet priključijo skupnemu sokolskemu delu. Odbor je sklepal nato še o raznih drugih nujnih in aktualnih vprašanjih.

Beleške.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand je obiskal te dni Monakovo in posetil tam bavarskega kralja. Med vožnjo s kolodvora v kraljevi dvorec je velikanska množica ljudstva našega prestolonaslednika burno pozdravljala.

Kolavdacija drednovta »Prinz Eugen«. Dne 4. tm. se je pričela v Trstu kolavdacija 3. drednovta »Princ Eugena«. Nato bodo poskušne plovbe v Trstu, deloma v Pulju, nakar se tretji velikan naše vojne mornarice uvrsti v eskadro. To se bo najbrže zgodilo junija meseca. »Princ Eugen« je tretji drednovt, ki se je zgradil v tržaški ladjedelnici »Stabilimento tecnico triestino«.

C. kr. kranjska kmetijska družba je imela v torek svoj redni letni občni zbor v Ljubljani. Družba šteje sedaj 9.122 udov v 158 podružnicah; podružnice kranjske kmetijske družbe so torej po številu članov manjše in slabše ko na Štajerskem. Družba tudi ni kakor pri nas nepolitična temveč je agitacijsko sredstvo politikujoče kranjske duhovščine.

Tatinska nuna. Iz Rima poročajo. Neka stara nuna je ukradla v samostanu Santa Clara pri Neapolju več dragocenih slik ter jih prodala. Več oseb so aretirali.

Kake narodne dobronike imajo Srbi. V Belgradu sta zaporedoma umrla milijonarja brata Ljubomir in Aleksander Krzmanovič. Ljubomir je volil 4 milijone srbski armadi, Aleksander skoraj isti znesek za dobrodelne narodne namene. Oba sta rojena Bosanca in sta si z lastno pridnostjo pridobila to premoženje.

Kaj so delali lani Bolgari z ujetimi srbskimi vojaki? Bolgarski list »Politika« poroča iz Radovišta, da so v neki jami pri vasi Smiljanac našli 420 segnitih trupel srbskih vojakov. Po ostankih uniform sklepajo, da so to vojaki 14. pešpolka in prebivalci Smiljanca pripovedujejo, da ko so morali Bolgari umakniti pred Srbi, so vjetnike v vasi pobili in pometali v jamo. Vest »Politike« je izzvala silno ogorčenje ter se splošno zahteva od vlade, da zadevo uradno razjasni.

Razdelitev Avstrije. Naši »zvesti prijatelji v Nemčiji se vedro češče pogovarjajo o razdelitvi Avstrije. V Nemčiji je izšla cela vrsta knjig in spisov, v katerih se govori o delitvi naše države. Ko je o tem predmetu spregovoril ruski časopis »Novoje Vremja« v Petrogradu, so vsi avstrijski nemški listi hinavsko zavijali oči in kazali na ruskega sovražnika Avstrije. Sedaj pa je »Novoje Vremja« zbrala imena nemških knjig in časopisov, v katerih se govori o razdelitvi Avstrije in pravi, da so to misel vobče sprožili Prusi in avstrijski Nemci, ne pa Rusi. Odtod si moremo tudi razlagati, da na pr. avstrijski Nemci tako častijo nemškega cesarja Viljema in bivšega pruskega ministra ter besnega sovražnika Avstrije, Bismarcka.

Podgane so odgrizle 3 mesečni deklici Hermini Gasparutti v Krminu kos nosa in ušes. Mati je za hip pustila dete v postelji in šla po svojih opravkih. Ko se je vrnila, je našla dete objedeno od podgan. Strašno!

V Istri so razpisane deželnozborske volitve. Razmerje med Hrvati in Slovani bo v deželni zboru isterskem ostalo isto kakor dosedaj, t.j., da bodo ostali Italjani v večini.

Pretep med bratovščinama. V Portu Feraju, kraju na otoku Elbi, je nastal pri velikonočni procesiji v cerkvi med dvema bratovščinama oster prepir, ki se je spremenil v hud pretep. Ljudje so se suvali sem in tja, bežali in se rili iz cerkve, pri čemur je bilo več oseb težko ranjenih.

Obsojena klerikalna časnikarja. Glavni urednik goriškega lista »Novi čas«, ki igra tam isto ulogo kot pri nas »Slov. Gosp.«, je bil obsojen na 250 K globe ali tri tedne zapore in odgovorni urednik na 100 K globe ali 10 dni zapore, ker je »Novi čas« obrekoval naprednega poslanca Miklavčiča trdeč, da je Miklavčič tajil Boga. Z enakimi sredstvi dela tudi »Slov. Gospodar« proti ljudem, ki se jim ne ljubi v politiki ubogati samo dr. Korošca in Ivana Roškarja. Zalostno, a resnično je, da duhovniki ozmerjajo vsakega za brezverca, kdor ne drži politično z njimi. Naj še tako pridno hodiš v cerkev in spolnjuješ vse božje in cerkvene zapovedi — če ob volitvah nisi za Roškarja temveč za koga drugega, si brezverec. Tako se dandanes delajo norca iz Boga in ljudi gotovi politični ničvedneži.

Listnica uredništva. Brdo-Loke: Hvala za dopis, prosim še večkrat za novice iz vašega kraja. Pozdrave! — **Ptuj:** Hvala za dopise, pišite dobro in zanimivo. Jako bi vas želel imeti med stalnimi

našimi dopisniki. — **Ahasver:** Priročil. Kaj ko bi hotel včas napisati tvoje utise o življenju češkega kmeta in meščana? Mislim tu na kulturne prireditve, na gospodarstvo in podobno. Bi ti bili zelo hvaležni. Pristrčne pozdrave! — **Sv. Tomaž pri Ormožu:** Hvala, le še več! — **Prekopa:** Novic ni nič?

Cena hmelja 1914

upamo, bo lepa. Zato uporabljajte hmeljarji v svojo lastno korist le umetna gnojila edino od domače tvrčke **Vinko Vabič, Zalec** Najnižje cene. Za odstotke se garantira! Zahtevajte cenik! 118 2-2

Oslovski kašelj

prežene hitro

THYMOMEL SCILLAE

(Besedilo zavarovano.) Vpliva na ustno in dihalne dele telesa, odpravlja kašelj, lahkega in oslovskega, varuje pri boleznih v dihalih, odpravlja težko dihanje in je za otroke in odrasle enake vrednosti. Zdravniške autoritete ga priporočajo, ima prijeten okus. 1 steklenica 2 K 20 v. Pošlje se po pošti proti plačilu naprej za K 2-90 1 steklenica, z K 7-3, za K 20- pa 10 steklenic franco. Ne dajte si drugih slabih sredstev vsiliti!

B. FRAGNER, lekarnar,
c. in kr. dvorni založnik
PRAGA III., št. 203

Glava

in **želodec**
se morata prenašati

Domače sredstvo, ki se izdeluje iz najboljših in dobro učinkujočih zdravilnih zelišč kar najskrbneje, ki vzbuja tek, pospešuje prebavo in pa čisti čreva, odpravlja posledice nezmernega življenja, napačne hrane, prehlajenja, sedečega življenja in zaprtja, napenjanja, krčev, je

Dr. ROSA balzam za želodec

Glavna zaloga: Lekarna

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni založnik

„Pri čnem orlu“, PRAGA, Mala stran 203.

Se razpošilja dnevno. ogel Nerudove ul.

1 cela steklenica 2 K, polovica 1 K.

Po pošti se pošiljajo proti povzetju ena mala steklenica za K 1-50, velika K 2-80, za K 4-70 se pošljeta dve veliki, za K 8-štiri velike in za K 22-14 velikih steklenic na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v vseh avstro-ogrskih lekarnah.

SVARIL! Vsi deli embalaže nosijo to postavno zavarov. znamko.

Močna, okusna in zdrava dalmatinska vina

se dobi edino-le pri dalmatinski vinarni

J. Matković

Glavni trg 8 Celje Glavni trg 8

Zahtevajte cenik in vzorce!

Slikar in pleskar v Celju V. BEVC

Graška cesta 43 prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, gledaliških odrov, črkoslikarstvo na steklo, les. Zmerne cene.

Celje

Na debelo

Priporočava svojo bogato založeno zalogo z galanterijskim in modnim blagom. Postrežba točna.

Prica & Kramar

Za spomlad otroče vozičke in igrače. — Novost kravat in srajc. Cene zelo nizke.

Celje

Na drobno

V zdraviliščih za pljuča

m. d. v Davos, Arosa, Leysin itd. se **SIROLIN „Roche“** kot izkušeno sredstvo stalno rabi. SIROLIN „Roche“ lajša in odstrani boleznih dihal v razmeroma kratkem času. Je tečno, vzbuja tek, in vpliva izredno ugodno na splošno razpoloženje. Originalni zavoj po 4 K se dobi v vseh lekarnah.

Cenjani čitatelji!

»Mariborski Glasnik« je glasilo »Narodnega političnega društva« Maribor« v Mariboru. Glasnikov namen je, začasno nadomestiti prepotrebno samostojno glasilo mariborskih in okoliških Slovencev. »M. Gl.« prinaša članke, polemične novice, društvena poročila in kratko a točno kroniko važnejših dogodkov v Mariboru in okolici. Na »Mariborski Glasnik« se ne more naročiti posebej. Kdor ga želi imeti, si naj naroči »Narodni List«, ki ima kot stalno prilogo »Mariborski Glasnik«. »Narodni List« izhaja v Celju vsaki četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za en četrt leta 1 K. Kdor torej želi redno dobivati »Mariborski Glasnik«, naj pošlje na upravništvo »Narodnega Lista« v Celju naročnino in dobil bo »Narodni list« s prilogo »Mariborski Glasnik«. Odkar ima »N. L.« kot stalno prilogo »M. Gl.«, se je v Mariboru popolnoma udomačil in razširil tako, da je danes najbolj razširjen slovenski list v Mariboru. Toda še vedno je premajhno število naročnikov. Zato pozivlja Narodno politično društvo »Maribor« vse napredno misleče mariborske in okoliške Slovence, naj se nemudoma naroče na »Narodni list« po vseh naših gostilnah in kavarnah. Zahajajte samo tje, kjer imajo naše glasilo vedno na razpolago. Posamezne številke »Narodnega lista« z »Mariborskim glasnikom« vred so po 10 v na prodaj v trgovinah g. Vilka Weixla na Glavnem trgu 22, gđne Ivanke Weixlove v Gospodski ulici 33 in v nekaterih trafikah; zahtevajte ga pa v vseh tobakarnah! Novice, pritožbe in sploh vse, kar kdo želi, da pride v javnost, naj pošlje na uredništvo »Mariborskega Glasnika«, ki se nahaja v Mariboru na Tegetthoffovi cesti št. 30.

Ob 500 letnici zadnjega ustoličenja koroških vojvod.

1. Postanek in razvoj koroške vojvodine.

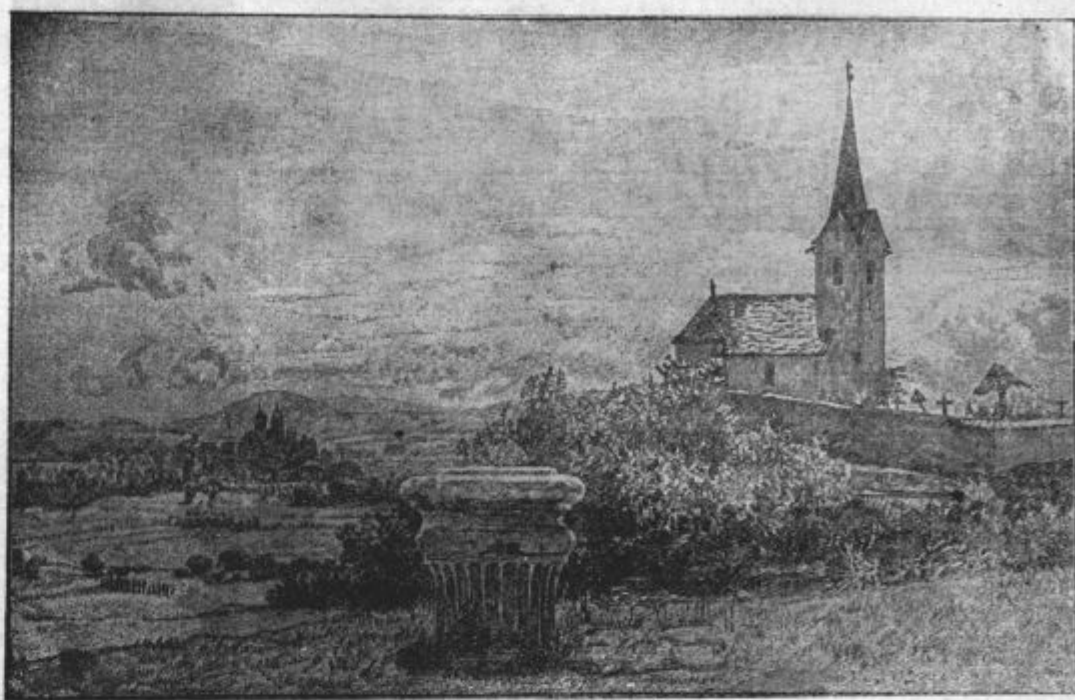
Prvotna domovina Slovanov je bila onstran Karpatov v današnji ruski Poljski, v Galiciji, v Bukovini ter v sosednih deželah. Kedar pa so se tod naselili, ne moremo določiti. Imeli so zadržke pod vodstvom starejšin ali starost. Več zadrug zkupaj je tvorilo pleme; vsako pleme je tvorilo nekako samostojno državo. Ozemlje, po katerem je bivalo pleme, so imenovali nekateri Slovani župo, načeloval pa ji je po navadi najstarejši izmed očetov, ki so ga ponekod imenovali župana, drugod vojvoda. Vojvoda je bil voditelj v vojni in poveljnik plemena.

Prave selitve Slovanov so se začele še le po smrti hunskega kralja Atile in po razpadu hunske države. Prodirali so proti zahodu in proti jugu; z orožjem v roki so si napravljali pot. Predniki sedanjih Rusov in deloma Poljakov so ostali na svoji stari zemlji, takozvani Polabski Slovani; del Poljakov in Čehi so se selili proti zahodu, proti jugu pa so se selili Slovani, ki so imeli skupno ime Sloveni. Ti so govorili tudi isti jezik; bili so že v začetku 6. stoletja na vzhodnem Erdeljskem in današnjem Rumunskem. Dolnja Donava je tedaj ločila Slovence od bizantinske ali grške države, ki je bila najmočnejša država na Balkanu. Bizantinci se niso dosti brigali za nje, ker so Slovani živeli nekaj časa mirno; a kmalu je postalo drugače. Slovenci so jeli namreč leto za letom puščati Balkanski polotok. Tedaj so jih spoznali tudi takratni grški in latinski pisatelji, kakor zlasti Prokopij in Jordanis.

Prvi naval Slovanov v vzhodnorimsko cesarstvo je zaznamovan z onim letom, ko je prevzel vlado cesar Justinijan (527). Vsakoletni napadi Slovanov so prizadajali Bizantincem mnogo zla. Požigali, plenili in morili so po bizantinski državi do Jadranske obale, do Egejskega in Marmorskega morja. Napadli so tudi Carigrad in le spretnemu vojskovodji Belizarju se je imelo to mesto zahvaliti, da ni padlo v roke Slovanov.

Sredi 6. stoletja pa so se pojavili na severovzhodni strani bizantinske države Obri in Avari, divji jahači turškega pokolenja. Cesarju Justinijanu so ponudili prijateljstvo in ta ga je sprejel, ker je mislil, da se bo z njih pomočjo otesel Slovanov. Zato jim je plačeval celo letni davek, L. 568. so odrinili germanski Langobardi pod Alboinovim vodstvom v Italijo in tedaj so zasedli Obri in Slovenci današnjo Ogersko in Erdeljsko. Obri sami niso bili poljedelci, zato so jim obdelovali polje Slovenci; med obema narodoma je bilo sprva nekako zavezništvo, a kmalu so postali Slovenci podložniki Obrov.

Med tistimi Slovenci, ki so prišli na obersko zemljo, so bili tudi predniki sedanjih Slovencev. Nekateri so se naselili v Panoniji (vzhodni del Štajerske in zapadna Ogrska), imenujemo jih panonske Slovence. Drugi pa so prodirali od 568. l. dalje na noriška tla (t. j. večji del današnjih avstrijskih alpskih dežel) in so si polagoma z boji osvojili zemljo ob Dravi, Muri in Soči, zasedli so sedanjo Kranjsko, Koroško, Štajersko ter velik del Primorske. Dalje so se polastili vzhodne Pustriške doline ob Gornji Dravi in salcburškega Lungana. Ta slovenska plemena imenujemo karantanske Slovence, njih deželo pa Karantanijo ali Korotan, odkoder je nastala beseda »Koroško«. Njih naselbine so se na-

Knežji kamen ali kmečki prestol blizu cerkve sv. Petra pod Krnskimi gradom (danes shranjen v deželni »dvorani grbov« v Celovcu).

hajale tudi po sedanji Dolnji in nekoliko tudi po Gornji Avstrijski. L. 595. je bila naselitev Slovencev v novih bivališčih dovršena. Sosedni Bavarci so imenovali svoje nove sosedje Vinde (Windische), katero ime se je do današnjega dne ohranilo kot ostanek starega, od starih Nemcev rabljenega imena za Slovence sploh.

Z naselitvijo Slovencev se je v Noriku in v Panoniji marsikaj izpremenilo. Skofovski stolici v Ptuj in Celju sta izginili. Krščanska vera je bila v teh pokrajinah za 200 let zatrta. Prejšnji keltsko-romanski prebivalci so bili pobiti ali pa so morali bežati, ako se niso vdali. Izginila pa ni samo krščanska vera, izginila so tudi mesta. Celejo (Celje) je uničil ogenj. Poetovija (Ptuj) v 7. in 8. stoletju ne omenjajo več. Enaka usoda je doletela tudi rimsko mesto Flavium Solvense tik Lipnice na Štajerskem. Slovenci so požgali tudi noriško mesto Virunum v bližini današnjega Celovca.

Ker je postajal pritisk Obrov na Slovence in češke Slovence — oba naroda sta se dotikala ob Donavi — vedno hujši, so jeli misliti Slovenci na to, kako bi se otesli obrskega jarma ter si priborili samostalnost. Vzdignili so se zoper tlačitelje; vneli so se hudi boji, v katerih se je zlasti odlikoval Samo. Za to so ga postavili Slovenci za kralja v prvi slovanski državi, ki se po njem imenuje Samova država (l. 623—658).

Pod Samovim vodstvom so Slovenci premagali Obre ter se otesli njih jarma. Središče Samove države je bilo današnje Češko s sosednimi deželami; med tem časom so imeli korotanski Slovenci tudi svoje vojvode, vrhovno oblast pa je imel kralj Samo.

Po Samovi smrti je njegova država razpadla. Zakaj, ne vemo. Spomin prvega slovanskega kralja se ni ohranil niti v narodni pripovedki.

Prvi izmed zgoraj omenjenih vojvod korotanskih Slovencev, ki nam je znan po imenu, je bil Valuk. Za njega in njegovih naslednikov so se bojevali Slovenci čestokrat z Langobardi v Furlaniji in z Bavarci. Kmalu na to pa so korotanski Slovenci izgubili svojo samostojnost. Najbrže med l. 743. in 748. so jih Obri zopet začeli nadlegovati. Slovenci so bili preslabotni, da bi bili odbili njih divje navale. Zato se je obrnil Borut, vojvoda karantanskih Slovencev do Bavarcev po pomoč. Dobil jo je in Obri so bili premagani in odbiti. A za to uslugo so morali odsihodob karantanski Slovenci priznati bavarsko-frankovsko nadoblast. V poroštvo zvestobe je moral poslati Borut na Bavarsko svojega sina Gorazda in nečaka Hotimira.

Tudi sedaj pod bavarsko vrhovno oblastjo so obdržali korotanski Slovenci svoje domače vojvode. Po Borutovi smrti jim je zavladal njegov sin Gorazd, ki se je mnogo trudil, da bi se njegovi podložniki dali krstiti. Nasledoval ga je njegov bratranec, vojvoda Hotimir ali Kajtimir. V cerkvenem oziru je spadala Karantanija takrat pod salcburško škofijo. Na Hotimirovo prošnjo je poslal salcburški škof med Slovence škofa Modesta v spremstvu tujih duhovnikov. Modest je posvetil v Karantaniji več cerkev, med njimi najimenitnejšo, namreč cerkev Marije Device pri Gospi Sveti nedaleč od Krnskega gradu. Krnski grad je bil najbrže navadno bivališče slovenskih vojvod.

Po Hotimirovi smrti je postal vojvoda karantanskih Slovencev Volkun, za kojega pa je bilo med Slovenci še mnogo poganov. Volkun je vojvoda, o katerem poje naš pesnik Prešeren v svojem »Krstu pri Savici«:

»Valjahun, sin Kajtimara, boj krvavi
že dolgo bije za krščansko vero.«

Ko je l. 788. uničil Karol Veliki bavarsko vojvodino, so prišli karantanski Slovenci neposredno pod frankovsko oblast. Karol Veliki jim je pustil tudi še dalje domače vojvode, izmed katerih po-

znamo Vojnomira, Inga, Pribislava, Semiko, Stojmira in Etgarja.

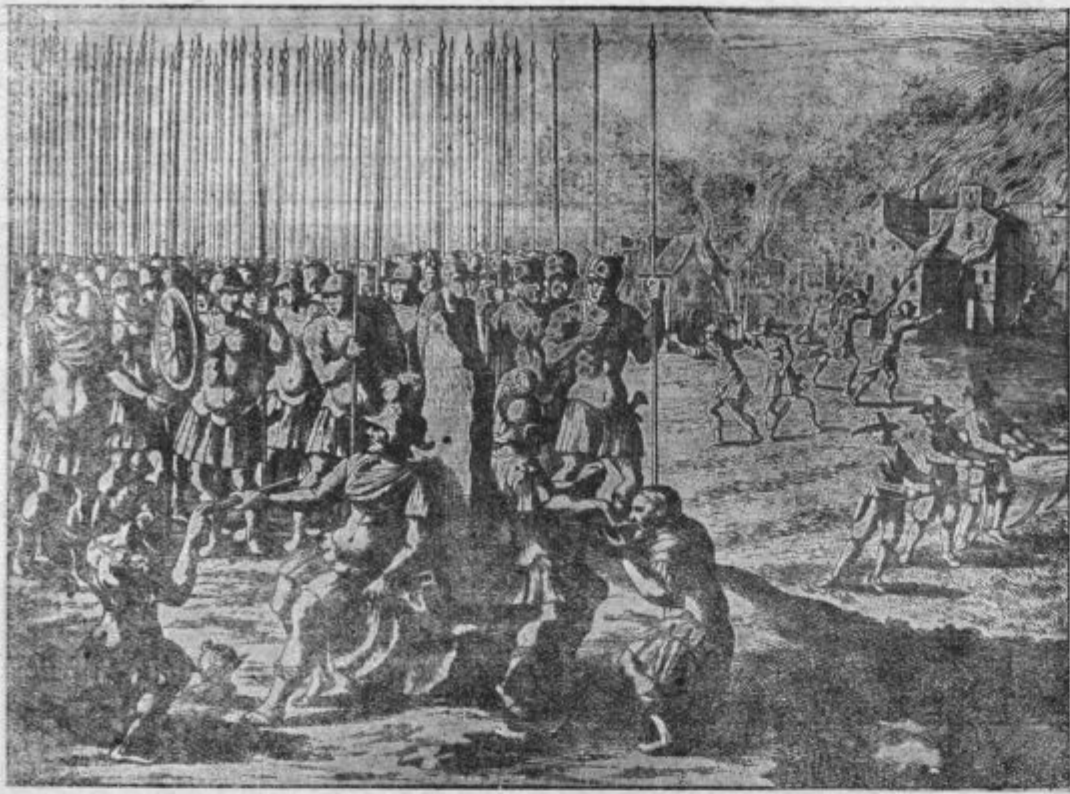
Frankovski kraljevski uradniki so postopali nasilno in krivično proti Slovincem. Za to so se za vlade Ludovika Pobožnega pridružili Ljudevitu Posavskemu, ki je uprizoril v posavski Hrvaški upor zoper Franke. Vsled te vstaje so izgubili korotanski Slovenci zadnji ostanek svobode. Ludovik Pobožni je odstranil vojvode-domačine in jih nadomestil z nemškimi grofi. Odslej se je jelo širiti v Karantaniji nemštvo, to tembolj, ker so hodili oznanjevat v Karantanijo krščansko vero nemški duhovniki in je salcburška cerkev naselila na svojih posestvih mnogo Nemcev.

V poznejših časih vidimo kot vladarja Karantanije Karlmana, sina vzhodnofrankovskega kralja, Ludovika Nemškega, še pozneje pa njegovega vnuka Arnulfa, ki ima priimek »Koroški«. Ko je postal Arnulf sam kralj vzhodnofrankovske države (l. 887—899), je prepustil korotansko vojvodino drugim osebam. Za Slovence je ostavil Arnulf žalosten spomin. Dasi so mu pomagali na raznih bojiščih, je vendar poklical Madžare na pomoč, da bi tem lažje uničil Velikomoravsko državo, poleg tega pa je podelil mnogo zemlje, ki je bila poprej last slovenskih prebivalcev, tujcem, ki so s svojimi nemškimi naselniki ponemčili velik del nekdanje slovenske zemlje.

Ko je po Arnulfovi smrti čedalje bolj pešala osrednja vlada vzhodnofrankovskega kraljestva in ni bilo mogoče ne na zunan ne na znotraj vzdržati reda, so vstajale nove sile, ki so si izkušale same pomagati. Potreba samopomoči je postavila na čelo posameznih nemških plemen može, ki so nudili zatiranim plemenom zaščito. Tako so nastale nemci zopet plemenske vojvodine. Cesar Oton I. je združil leta 952. vse dežele od Donave pa do Adrije in do reke Pada v eno upravno celoto Karantanijo in jo povzdignil v vojvodino. Poleg stare Karantanije je nova vojvodina obsegala tudi Furlanijo, Veronsko marko in Istro. Izprva je bila nova povečana Karantanija še združena z vojvodino Bavarsko.

Eden izmed teh bavarskih vojvod je bil tudi Henrik Prepirljivec. Ker pa se je uprl cesarju Otonu II., mu je ta odvzel 975. l. bavarsko vojvodino in jo razdelil na več delov. Eden izmed teh delov je dobil zopet svoj stari naslov »vojvodina Karantanija«. Obsegala je današnjo Štajersko, Koroško, Kranjsko, Istro in veronsko marko; prebivalci te vojvodine so bili večinoma Slovenci. V Karantaniji so vladali vojvodi raznih rodov, a nobenemu se ni posrečilo, da bi bil obdržal deželo svoji rodbini. Dvakrat so pozneje združili Karantanijo zopet z Bavarsko, a slednjič je vendar ostala samostojna vojvodina. Toda od koroških vojvod postavljen mejni grofje so izkušali povečati svojo oblast; mnogo posestev so dobili v vojvodini škofje in tako se je polagoma začela vojvodina Karantanija drobiti v samostojne marke (pokrajine). Najimenitnejša izmed teh mark je bila Karantanska marka, obsegajoča po večini gornjo in srednjo Štajersko. Njeni grofje so bili iz rodovine Epenstajnovcev. Ptujska marka je bila na jugu Karantanske marke, poleg nje pa sta bili še Marka ob Savinji in Kranjska marka (Chreina marka).

Poleg omenjenih mark se je vzdržala vojvodina Karantanija še dalje. Za cesarja Henrika II. so postali Epenstajnovci, mejni grofje Karantanske marke, tudi vojvodi Karantanije. A tudi to ni bilo sprva stalno, šele pozneje se je posrečilo Epenstajnovcem, da so ustanovili v Karantaniji dinastijo. Vladali so deželo do l. 1122. Tedaj so izumrli Epenstajnovci in vojvodina Koroška je prišla v roke rodovine Sponhajmovcev. Njih rodni grad je bil v Nemčiji med Renom in Mozelo. Osem koroških vojvod štejemo iz njihove rodovine.

Vojvodski prestol na Gosposvetkem polju: Na sprednji strani sprejema novo izvoljeni koroški vojvoda poklonstvo plemstva in deli fevde; na drugi strani deli goriški dedni volilni grof svoboščine. Vojniki Gradnikov hite med obredom kositi po tujih travnikih, Partovčani pa požigajo poslopja svojih sovražnikov. (Po Valvazorjevi sliki.)

Najimenoitnejši izmed teh je bil Bernard II.; vojvodski prestol je zasedel l. 1202. in je vladal do l. 1256. Na njegovem dvoru v Št. Vidu na Koroškem so se shajali pevci in pesniki; poročen je bil s hčerjo češkega kralja Otokarja I. Bernardov sin in naslednik Ulrik III. (l. 1256—1269) je bil zadnji Sponhajmavec. Poročen je bil z vdovo Babenberžana Friderika II. Bojevitega in je s to poroko pomnožil posestva na Kranjskem, vsled česar si je nadel tudi naslov »gospod Kranjske«.

Pržemisel Otokar II., kralj češki, je pregovoril Ulrika III., da ga je imenoval za dediča svojih dežel. L. 1269. je umrl Ulrik III. in češki kralj je dobil sedaj Koroško in skoro vso Kranjsko.

Nadaljna zgodovina Koroške je precej znana: Pržemisel Otokar II. je zgubil 1278. l. v bitki pri Dürnkrotu na Moravskem polju bitko in življenje. L. 1286. je podelil Rudolf Habsburški Koroško Majnhardu Tirolskemu v fevd (najem) in ko je 1335. l. umrl zadnji potomec tirolskih grofov, je izročil nemški cesar Ludovik Bavarski Koroško Habsburžanom Albrehtu II. Modremu in Otonu Veselemu. Podelitev se je izvršila dne 5. majnika 1335. l. Tako je zavladata rodbina Habsburška koroškim Slovencem.

Pri tej priliki pa je treba omeniti, da vojvodina Koroška že davno ni več bila ista, kakor v zgoraj opisanih časih. Slišali smo že, da se je jela drobiti v marke že za vlade Epenstajnovcev. Drobitev se je nadaljevala tudi za vlade Sponhajmovcev. Prav v tej dobi je postala Štajerska samostojna vojvodina l. 1180.; bila je v rokah traungavskih grofov in ti so jo potem izročili Babenberžanom. — Konstatirati moramo dalje tudi, da je bila Koroška še koncem 12. stoletja, dasi je nemško naseljevanje zelo napredovalo, še slovenska dežela in mnogo se razmere tudi za prvih Habsburžanov niso izpremenile. Koroška je veljala še vedno za slovensko deželo in koroški vojvoda, če je bil tudi Nемец, je veljal za slovenskega kneza, o čemer se najljubše prepričamo, če pogledamo način, kako so se koroški vojvode vmeščali.

2. Kraj vmeščanja koroških vojvod.

Predno preidem k zgodovini vmeščanja ali ustoličenja karantanskih vojvod, si hočemo pogledati kraj in okolico, kjer se je ustoličenje vršilo. V duhu se podamo na Gosposvetko polje na današnjem Koroškem. Iz Celovca držita proti severu dve cesti, med katerima teče proti jugu mirnolena reka Glina. Polje, ki se razprostira na obeh bregovih Gline, se imenuje Gosposvetko polje. Svoje ime ima odtod, ker se nahaja ob desni na vzhodu že imenovana gosposvetska cerkev. Če korakamo od gosposvetske cerkve preko ceste in polja proti zahodni strani, pridemo do Šenturške gore, kjer se nahaja dandanes vasica Krnski grad. Nekdaj je stal tu Krnski grad, najbrže prestolnica koroških vojvod, pozneje mestece. Od tod pelje ozka pot v severozahodni smeri proti cerkvi sv. Petra; blizu te je stal v prejšnjih časih takozvani »knežji kamen«; ta slavna svetinja slovenske zgodovine je del rimsko-jonskega stebra iz v bližini se nahajajočih razvalin nekdanjega rimskega mesta Virunuma. Dandanes ni več knežjega kamna na njegovem starem mestu, 1870. leta so ga namreč prenesli v Celovec v ondotni muzej. — Od Krnskega gradu drži dalje druga pot v severovzhodni strani in križa potem zgoraj imenovano cesto na levem bregu Gline. Tam, tik ob križišču obeh poti stoji še dandanes takozvani »vojvodski stol«, malo severno odtod pa so razvaline nekdanjega Virunuma. Vojvodski stol je sestavljen iz kamnov teh razvalin. Stol ima dva sedeža, enega na vzhodni, drugega na zahodni strani. Na vojvodskem stolu je tudi nekaj napisov, ki so povzročili že mnogo preglavic zgodovinarjem. Nekateri jih tolmačijo za stare rimske napise, kakor jih je več podobnih na virunskih razvalinah, drugi pa si belijo glave, da bi napravili iz njih slovenski

pomen. Nadaljno raziskavanje je preprečila ali vsaj otežkočila neznana roka, ki je neko noč 1861. l. pre naredila napis in razdelila posamezne zloge. Zato je ponten napisa še danes nerazložen in mogoče tudi nikdar razložen ne bo. Vsekakor pa moramo pripomniti, da je stvar izredno znanstvena, ker so slučajno ti napisi taki, da se lahko smatrajo za starorimske ali pa tudi za staroslovenske. Z raztolmačenjem teh napisov so se pečali že razni učnjaki, tako n. pr. Mommsen, Fr. Levec, slovenski rodoljub in pisatelj Jarnik i. dr., toda do pravega doslej, kakor rečeno še ni prišel nihče. Zato pustimo to stvar tudi mi nerešeno in si hočemo ogledati v naslednjem obred ustoličenja.

3. Obred ustoličenja koroških vojvod.

Prvo vprašanje, ki si ga stavimo glede obreda ustoličenja koroških vojvod, se glasi: Kdaj so vpejali obred? Zgodovinskega potrdila glede tega vprašanja nimamo nobenega, vendar pa smelo trdimo, da sega ustoličenje vojvod še v one čase nazaj, ko so bili Slovenci še samostojni, le nekatere neznatne izpremembe poznejšega časa nam je morebiti odšteti. O Gorazdu in Hotimiru čitamo n. pr., da so si ju Slovenci sami »izbrali in postavili za kneza«. Razni zgodopisci nam opisujejo obred ustoličenja. Med temi je najnatančnejši opis, ki ga nam je podal vetrinjski opat Ivan, ki je načeloval od ustoličenja koroških vojvod, se glasi: Kaj so vpleta 1314—1347 vetrinjskemu samostanu v bližini Celovca. Ivan Vetrinjski je bil visoko naobražen mož in so ga čislali na vseh bližnjih dvorih.

Vsled tega je imel čestokrat priliko, da je sam na svoje oči videl, kako se je to ali ono vršilo, če pa mu ta prilika ni bila dana, tedaj pa se je lahko poučil pri drugih dostojanstvenikih, s katerimi je bil v tesni zvezi. Izvirni spis njegovega glavnega dela se nahaja sedaj v dvorni knjižnici v Monakovem.

Po opisu Ivana Vetrinjskega in drugih zgodopiscev je obstajala vsa slovesnost iz štirih delov: iz ustoličenja na knežjem kamnu, iz slovesne svete maše v gosposvetski cerkvi, iz slovesnega obeda in slednjič iz podeljevanja fevdov ali najemov na vojvodskem stolu.

Ustoličenje se je vršilo na sledeči način: Svoboden kmet je sedel vsled podedovane pravice na knežji kamen, okoli njega pa so stale neštete množice ljudstva, ki so pričakovale novega vojvoda. Ta je prišel s sijajnim spremstvom slavnostno oblečen; preden pa se je približal vojvoda knežjemu kamnu, je moral odložiti praznjo obleko. Oblekel si je kmečko nošo. V levo roko je vzel palico, z desno pa je vodil na vrvi lisastega vola in lisasto kobilu, ki se še nista rabila za vprego. Ko je kmet zagledal bližajočega se vojvoda, je zaklical v slovenskem jeziku: »Kdo je tisti, ki se tam približuje?« Ljudstvo mu je odgovorilo: »Deželni knez je.« Kmet vpraša dalje: »Je-li pravičen sodnik? Ali mu je mar blagor domovine?« Je-li svobodnega stanu? Je-li častilec in varih prave vere?« Zopet mu odgovori ljudstvo: »Je in bode vedno!« Na to stavi kmet vprašanje: »S kakšno pravico me more odgnati s tega sedeža.« Ljudstvo mu odgovori: »Odkupil ti ga bode s šestdesetimi vinarji, z lisastima živalima in z obleko, ki jo ima na sebi in tvojo hišo bode oprostil vseh davkov.« Na to je kmet lahko udaril kneza po licu, ga opominjal, naj bo pravičen sodnik, vzel vola in kobilu in se umaknil s kamna. Knez je sedel nanj, mahnil z mečem proti vsem štirim stranem sveta in je obljubil, da hoče biti ljudstvu pravičen sodnik. Med tem mu je prinesel kmet v klobuku čiste studenčnice. Vojvoda je spil iz tega klobuka požirek vode v znak, da hoče ostati trezen in da se bo zadovoljil s tem, kar mu bo dajala domača zemlja. Še pred umeščanjem so smeli Gradnikarji, Partovčani in Ravbarji požigati in pleniti po okolici. Pokazali so s tem, kaj se je godilo v deželi, kadar ni bilo varuha in branitelja postav. Seveda si ne smemo tega požiganja pred-

stavljati takšnega, kakoršnega nam slika zgodovinar Valvazor. Misliti si moremo pač le zažiganje grmad ali kresov kot znak požiganja hiš in drugih poslopj.

Tako se je torej vršilo ustoličenje. Prvo, kar moramo pri tem obredu povdarjati, je to, da se je vsa slovesnost vršila v slovenskem jeziku. To izrecno potrjujejo vsi kronisti in zgodovinarji. To je tudi najvažnejši dokaz, da imamo pri ustoličenju karantanskih vojvod opraviti s starim slovenskim obredom. Kako bi si drugače mogli misliti, da bi vojvode nemškega pokolenja uvedli slovenski obred? Saj nam Nemci še danes ne dajo najprimitivnejših pravic, mar bi nam je bili dali še le takrat, ko so imeli sicer vso oblast v rokah! Da je veljal karantanski vojvoda za slovenskega vojvoda, izpričuje tudi od raznih zgodovinarjev potrjeno dejstvo, da je imel karantanski vojvoda pravico, zagovarjati se pred cesarjem v slovenskem jeziku. Ti zgodovinarji bijejo torej sedanjim nemškim zgodovinarjem, ki izkušajo utajiti slovenski značaj ustoličenja in slovenske Karantanije, naravnost v zobe. To je tako na dlani kakor beli dan. Nikdar nismo trdili, da so bili vsi vojvode Karantanije Slovenci; dobro vemo, da so bili večinoma Nemci po rodu, a veljali so za slovenske vojvode. Povdarjati pa nam je dalje tudi dejstvo, da pod besedo »koroški« vojvode ni misliti le vojvod današnje »Koroške«, temveč beseda pomeni toliko, kakor »slovenski« vojvode.

Dalje pa sklepamo iz opisanega obreda, da je pri Slovencih vojvoda sprejel svojo oblast iz rok preprostega ljudstva potom kmeta na knežjem kamnu. Tudi po ustoličenju naj se vojvoda ne loči od preprostega naroda, o tem nam izpričujejo kmečka noša, živali in požirek vode iz klobuka. Nasprotno pa pomenjajo mahljaj z mečem in odgovori, da je vojvoda najvišji sodnik, zaščitnik pravice, varih vere in voditelj v vojni.

Zasledujemo slovesnost dalje. Novi vojvoda, njegovi spremljevalci in narod so se podali po ustoličenju na knežjem kamnu v starodavno gosposvetsko cerkev. Ljudstvo je spremljajoč kneza v slovesnem sprevodu prepevalo slovenske narodne pesmi, hvalec Boga, da ima zopet varuha in vladarja. V gosposvetski cerkvi je najvišji deželni cerkveni dostojanstvenik pel slovesno sveto mašo, pri kateri so mu stregli drugi višji duhovniki. Vse to se je uvedlo seveda še-le pozneje, ko so Slovenci postali kristjani, dočim si smemo misliti, da so se v poganski dobi vršile poganske daritve slovenskim bogovom.

Po službi božji je blagoslovil najvišji duhovnik novega kneza, ki pa ima takrat še vedno kmečko obleko na sebi. Še-le potem se knez preobleče, njegovi komorniki pa razdele siečeno obleko med reveže.

Na to se je vršil tretji del slovesnosti: namreč, slavnostni obed, pri katerem so stregli praznje oblečenemu vojvodi in gostom maršal, komornik, truhes in vinotočaj.

Zadnji del slovesnosti se je vršil popoldne in sicer na takozvanem vojvodskem stolu v bližini gosposvetske cerkve. Na en sedež je sedel novi vojvoda; sprejel je poklone gospode in naroda, delil milosti, potrjeval stare pravice in svoboščine, poslušal prošnje in pritožbe ter razsojeval prepire.

4. Konec ustoličenja koroških vojvod.

S tem prihajamo k zadnjemu delu zgodovine o ustoličenju koroških vojvod, k delu namreč, ki nam pove, kako so se starodavni obredi izpremenili in izgubili. Ko se je vršilo dne 1. velikega srpana l. 1286. ustoličenje Majnharta Tirolskega, se je vršilo vse natančno tako, kakor poltisočletja popred. Slovenska je bila vojvodova prisega, slovenski kmet ga je umeščal in slovenske pesmi so se razlegale. Kmalu pa je postalo vse to le gola oblika brez jedra in pomena. Dne 2. malega srpana 1335 so umestili prvega Habsburžana za koroškega vojvoda, namreč Otona Veselega. Čeravno se je njegovim

Vojvodski prestol na Gosposvetkem polju na Koroškem, v novejši dobi zagrajen. (Po fotografiji.)

nemškimi spremljevalcem zdel obred smešen in surov, vendar je Oton dobro vedel, da je treba upoštevati stare pravice narodove in njegovo navdušenje za stare običaje. Iz vedenja Otonovih spremljevalcev, ki so bili Nemci, povzemamo, da se je že tedaj polastila teh ljudij ošabnost in oholost, kakoršno imajo Nemci še danes. Vse, kar ni nemško, se jim zdi smešno. Kolikokrat imamo priliko slišati Nemce, kako se norčujejo iz slovenske pisave in imen, ker jih ne znajo čitati ali izgovarjati. Pri tem pa ne pomislijo, da so podobni Kitajcem, ki so si sicer ustvarili kulturo, a so v svojem konservativizmu ostali pozneje za drugimi narodi. Vsi drugi narodi so že davno uvideli, kolikoga pomena je učenje drugih jezikov, le Nemci še niso prišli od tega spoznanja. Iz svoje zadrege si izkušajo pomagati z zasmehovanjem. Mi, ki se pridno učimo drugih jezikov in v tem oziru visoko nadkriljujemo Nemce, imamo zanje le eno opravičbo, namreč to, da Nemci sploh niso zmogni priučiti se tujemu jeziku.

Zadnji Habsburžan in sploh zadnji vojvoda pa, ki se je dal ustoličiti po opisanem obredu, je bil Ernest Zelezni in sicer je to bilo pred 500 leti, namreč 18. sušca 1914. H Krnskemu gradu so bili poklicani vsi podložni plemiči; tja je prišel tudi vojvoda s svojim dvorom. Seveda je pridrl od vseh strani polno priprostega ljudstva. Ernesta je takrat umestil knez-kmet Jurij Šater iz rodbine Edlingerjev. Dobil je za to od njega popolno svobščino od vseh davkov za svoji posestvi v Pokrčah in Blažnji vasi.

Poznejši vladarji so se opisanemu staroslovenskemu obredu odtegnili in polagoma se je stvar zasakala tako, da so koroški stanovi prisegali zvestobo vladarju v cesarskem gradu na Dunaju. Edini spomini na stare čase so še dandanes vojvodski stol, gosposvetska cerkev na Gosposvetskem polju ter knežji kamen v muzejskem poslopju celovškem; ti pričajo še dandanes, kako so Slovenci umeščali svoje vojvode. Vendar pa se hočemo ravno letos spominjati slavne naše preteklosti in iz nje piti navdušenosti za bodočnost. Letos se vrše šlrom slovenske domovine slovesnosti v spomin na zadnje umeščenje slovenskih vojvod. Kakor pa je nekdanj vrolo slovensko ljudstvo na Gosposvetsko polje, tako naj vre letos v naša kulturna središča, držče se gesla: »Spoznaj samega sebe!«

Čenjenim čitateljem Mariborskega Glasnika. Dne 19. malega travna prirede vsa slovenska narodna društva v Mariboru veliko slavnost v proslavo 500 letnice zadnjega ustoličenja koroških vojvod. Z ozirom na ta naš slavnostni dan smo i mi za to številko razširili Marib. Glasnik od običajne 1 strani na 3 strani. Uverjeni smo, da smo zlasti z uvodnim člankom in s slikami o obredu ustoličenja, vojvodskem prestolu in knežjem kamnu znatno pripomogli k temeljitejšemu razumevanju tega, za ves slovenski narod prevažnega jubileja. Vsled pičlo odmerjenega prostora nam ni bilo mogoče proslaviti tega dogodka častneje. Menimo pa, da smo zadostili vsemu, kar se more v proslavo kakega važnega narodnega dogodka sploh zahtevati od slovenskega tednika. Saj imata »Narodni list« in njegova priloga »Mariborski Glasnik« le namen, zadoščati vsakdanjim kulturnim in političnim potrebam svojih čitateljev. Ako pa bo današnja številka zadovoljila vsaj del čitateljev in vžgala v njih srcih novo ljubezen do lastne krvi, potem je »Mariborski Glasnik« dosegel svoj skromni namen.

Velika slavnost v proslavo 500letnice ustoličenja zadnjega korotanskega vojvoda, ki jo prirede vsa mariborska narodna društva pod pokroviteljstvom Zgodovinskega društva na belo nedeljo, dne 19. aprila popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru, bo obsegala sledeči spored: 1. B. Smetana: Overture iz opere »Poljub«; 2. J. Lehan: »Molitev«, moški zbor; 3. V. Parma: Intermezzo iz opere »Ksenija«; 4. Slavnostni govor. 5. Moskovski: Serenada; 6. B. Smetana: »Sanjalka« iz opere »Poljub«; 7. A. Aškerc: »Knez Volkun«, zgodovinska slika ustoličenja v 2 dejanjih s petjem in plesom, s spremljevanjem godbe pod osebnim vodstvom skladatelja g. dr. Antona Schwaba. 8. V. Parma: »Minka«, valček (med odmorom 1. in 2. dejanja »Kneza Volkuna«; 9. Iv. pl. Zajc: »Večer na Savi«; 10. Josip Jurčič: »Tugomer«, 5. dejanje; 11. Iv. pl. Zajc: »Duet in zadnji sklep iz opere »Nikola Šubic Zrinjski«; 12. Živa slika s spremljevanjem godbe. Godbo izvaja Glasbeno društvo. Vstopnina: Foteljski sedeži 3 K; sedeži I.—IV. vrste 2 K 50 v; V.—VIII. vrste 2 K; IX.—XI. vrste 1 K 50 v, stojišča 1 K; dijaške in vojaške vstopnice 60 v. Na galeriji: sedeži 1 K, stojišča 40 v. Abonement na sedeže je neveljaven ter se abonement sedeži hranijo samo do zaključka prodaje. Prodaja vstopnic pri trgovcu Vilku Weixl, Glavni trg 22. Začetek točno ob pol 4. popoldne. Konec ob 6. uri.

Društvo nemških obrtnikov v Mariboru je imelo prejšnji teden občni zbor. Zanimivo je, da je predsednik tega društva nek občinski odbornik, ki bi danes ne posedoval tako lepega premoženja, ko bi mu ne bili šli na roko slovenski denarni zavodi! V zahvalo ščuva sedaj proti Slovencem! Hvaležnost to ni.

Izvošček — pretepač. Fijakerji so po navadi jako dovtipni in zabavni ljudje in tudi pijejo radi. Med mariborskimi izvoščki pa dovtipi niso ravno doma, le eden med mnogimi je vedno dobre volje — kadar ni pijan — in to je izvošček Edvard vitez Novakovsky. Potomec poljskih plemičev je, toda rojen v Mariboru, kjer teče le prav malo »pleme-

nitaške« krvi. Ker ima mož lepe konje in lepe vozove in baje tudi nekaj denarja, velja za prvega izvoščka v Mariboru. Prvi pa je tudi Novakovsky tam, kjer je treba se napiti in se pripraviti. Posebno z mestnimi stražniki se rad meri. Že mnogokrat je bil kaznovan zaradi razžaljenja stražnikov. Pa tudi druge zemljane rad draži, žali in če treba tudi premikasti. Skratka, Novakovsky je original med izvoščki v Mariboru. S svojim tovarišem z imenom Zetel pa se slabo razumeta. V nedeljo, dne 1. svečana ponoči sta se na Grajskem trgu nekaj sprekla in končno je Novakovsky Zetla premikastil tako, da je ta odnesel krvave ude. Državno pravdnistvo je obtožilo Novakovskega zaradi težke telesne poškodbe, okrožno sodišče pa se je pri glavni razpravi, ki se je vršila minolo soboto prepričala, da gre le za lahko telesno poškodbo in zato obsodilo Novakovskega na 100 K globe. Razun tega mora Zetlu plačati za bolečine in drugo 180 K.

Letošnji glavni nabori v okraju dopolnilnega poveljstva št. 47 bodo: za mariborski okraj 27. in 28. majnika v Mariboru, v Račju pa 8., 9. in 10. rožnika; za sv. lenarški okraj dne 4., 5. in 6. rožnika pri Sv. Lenartu; za slovenjebistriški okraj dne 12. 13. in 15. rožnika v Slovenski Bistrici, za radgonski okraj 19. in 20. rožnika v Radgoni; za lipniški okraj 13., 14., 15. in 16. majnika v Lipnici; za arvežki okraj 8., 9. in 11. majnika v Arvežu; za cmureški okraj 16., 17. in 18. rožnika v Cmureku.

Mestno kopališče je sedaj deloma že otvorjeno. Cene kopelam so sledeče: Kopelj v banjah: I. razred 1 K 40 v s perilom vred, 1 K 20 v brez perila; 12 listkov stane s perilom vred 14 K, brez perila 12 K; v II. razredu stane kopelj v banjah s perilom vred 1 K, brez perila 80 v, 12 listkov s perilom vred 10 K, brez perila 8 K. Ljudska kopelj s perilom vred stane 50 v, brez perila 40 v. Parna kopelj stane 1 K 40 v, ob sobotah popoldne od 1. ure dalje samo 1 K. 12 listkov skupaj stane 14 K, veljajo pa samo za dobo 6 mesecev.

Mariborski slovenski koledar za l. 1914. Mariborski Slovenci smo lahko ponosni na svoj domači koledar. Mariborski Nemci zdaleka nimajo tako dobro urejenega koledarja kakor mi. Še v marškaterem drugem, večjemu številu občinstva namenjenem koledarju ne najdeš toliko in tako zanimivega gradiva, kakor v Mariborskem slovenskem koledarju za l. 1914. Zato se je tudi udomačil že skoraj v poslednji narodni hiši v Mariboru. Zlasti opozarjamo na spise: Balkan in Jugoslavlani, Narodni dom in Posojilnica v Mariboru. Pol leta med ranjenimi brati. Naše delavstvo bodo zanimali članki: Slovenska socialna demokracija, Narodna delavska organizacija in Narodna socialna zveza v Ljubljani. V koledarju najdemo tudi tarif marib. izvoščekov, požarna znamenja, čas odhoda in prihoda vlakov iz Maribora in v Maribor. V članku »Širom sveta« je napisano vse, kar se je zgodilo v minulemu letu važnega po svetu. Nahajamo pa v njem tudi natančen seznam slovenskih društev v Mariboru ter slovensko-nemški imenik ulic, cest in trgov v Mariboru. Za nameček ima koledar nekaj smešnic. Oglasi najboljših narodnih trgovcev in obrtnikov v Mariboru zaključujejo »Mariborski slovenski koledar«, ki je opremljen tudi s slikami. Cena koledarju 50 v, vezan stane 80 v. Po pošti 10 v več. Na prodaj ga imata g. trgovec Vilko Weixl, Glavni trg 22 in gđna Ivanka Weixlova, trgovka, Gosposka ulica 33.

Slovenski ilustrovani tednik je edini slovenski časnik, ki prinaša redno slike o najvažnejših dogodkih in znamenitih osebah ne le iz slovenskih dežel nego i iz ostalih dežel in držav. »Slov. il. ted.« izhaja v Ljubljani vsak četrtek in stane za celo leto samo 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 v, za vojake in za dijake stane za celo leto le 8 K. Posamezne številke se dobe v trgovinah in trafikah po 22 v. Klišee slik, ki jih prinašamo v tej številki, nam je dal na razpolago »Slov. il. ted.« Slovenci, vržite iz svojih hiš malovredne nemške ilustrovane časnike, naročajte se le na ta edini slovenski časnik s slikami. Pišite v Ljubljano na »Slovenski ilustrovani tednik« dopisnico, naj vam pošljejo na ogled ta zanimiv časnik.

Zaradi razžaljenja cesarja je bil dne 13. prosinca pri okrožni sodnji v Mariboru posestnik Jakob Šeruga iz Gorce v ptujskem okraju obsojen na 6 mesecev težke ječe. Šeruga se je zaradi obsojbe pritožil na Dunaj in najvišje sodišče je res razveljavilo rabsodbo. Vsled tega se je moralo okrožno sodišče znova baviti s Šerugo. Minolo soboto se je vršila zopetna razprava, pri kateri je bil Šeruga oproščen.

Stavka krojaških pomočnikov v Mariboru je končana. Uspehi pomočnikov niso baš znatni. Zvišajo se jim mezde za 5—10 odstotkov in tudi za komadno delo dobe nekaj več. Novi tarif velja za 4 leta.

Socialnodemokratske organizacije v Mariboru so pravzaprav izključno nemške organizacije. Slovenščina pri njih ne najde nobene milosti. Prejšnjo nedeljo so imeli v gostilni pri Gambriinu neko zborovanje, na katerem se niti spregovorila ni slovenska beseda. Eden izmed govornikov je tožil, da se le malo članov poslužuje knjižnice. To je vendar čisto razumljivo. Kajti velika večina delavcev, ki so člani socialnodemokratskih organizacij, sploh ne razume nemške govornice, še manje pa je takih, ki bi znali nemški čitati. Slovenskih knjig pa socialnodemokratski voditelji v Mariboru sploh ne marajo nabaviti, kajti v dnu srca sovražijo vse, kar je slovensko. To je mnogo slovenskih delavcev že tudi izpoznalo in zato jih je že precej pustilo socialno

demokracijo in pristopilo slovenski Narodnosocialni zvezi v Ljubljani, ki ima svojo plačilnico tudi v Mariboru v Narodnem domu. Slovenski delavci! Dan za dnevom vidite in čutite, kako zaničujejo nemški socialnodemokratski voditelji slovenski jezik! Ali morda ne vidite, kako vas zapostavljajo, ker ste Slovenci in ker niste Nemci? Pokažite hrbet njim, ki vas zaničujejo, njim, ki zasramujejo vse, kar je Slovincem svetega! Slovenski delavec in rokodelc sodita le v slovensko organizacijo in ne v nemško!

Javni ljudski shod v Mariboru se vrši v nedeljo, dne 26. aprila ob 11. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma. Shod sklicuje Narodno politično društvo »Maribor«. To bodi častna manifestacija mariborskih in okoliških naprednih Slovinccev. Govorili bodo: državni poslanec dr. Vladimir Ravnihar iz Ljubljane, deželni poslanec dr. Vekoslav Kukovec iz Celja in dr. Vladimir Sernec, odvetnik v Mariboru. — Slovenci! Po dolgih letih političnega brezdelja hočemo znova zbrati vse svoje moči, da začnemo novo, zdravo, politično življenje, ki ga treba nam obmejnim Slovincem kaj nujno. Mariborski in okoliški Slovenci, pridite v nedeljo, dne 26. aprila v velikem številu na manifestacijski shod v Narodni dom.

Ruše. Delavec Ivan Repolusk je prišel pod železniški voz. Zmečkalo mu je levo roko.

Strop se je podrl. Pred par dnevi se je v kavarni Theresienhof podrl strop verande in razbil nekaj stolov in par mramornatih miz. Mnogo gostov je sedaj izostalo iz kavarne, ker se boje, da se še strop v dvorani podere. Stavbeniku K., ki je postavil Theresienhof, podreni strop ni ravno v čast.

Sprijena mladina. Ključavničarski učenec Janez Lobnik in kovaški učenec Karel Horvat sta v Mariboru v neki hiši v Stolni ulici ukradla kolo, vredno 100 K. Kolo je bilo last nekega častnika. Nadebudna fanta sta še le 16 let stara.

Mariborsko nemško gledišče je minuli teden za to sezijo končalo s predstavami. Največkrat se je igrala in najbolj se je priljubila občinstvu opereta »Poljska kri«, ki je delo znamenitega češkega glasbenika Nedbala. Torej Nemci že tudi začenjajo ceniti slovanske umetnike!

Roparski napad. 38 let stara vdova Marija Cirar se je pripeljala v petek, dne 10. malega travna iz Ljubljane v Maribor, da obišče svojega brata, ki je zaposlen pri stavbi elektrarne in stanuje v Kamnici. V neki tukajšnji gostilni se je Cirar nekoliko pokrepčala in se nato podala na pot proti Kamnici. Bilo je že proti 9. uri zvečer. Ko pride Cirarjeva do onega mesta, kjer se je nahajala njega dni mitnica, jo je dohitel nek človek, jo zgrabil za vrat ter jo vrgel na tla, hoteč jo posiliti. To se mu pa ni posrečilo, pač pa jo je oropal mošnje, v kateri je bilo okoli 70 K denarja. Napadalec je nato pobegnil. Ker je bilo že temno, ga Cirarjeva ni mogla izpoznati; sumi pa, da je bil to nek človek, ki je bil takrat ko ona v dotični mariborski gostilni in ki je bil istočasno z njo zapustil gostilno. Ker se je doglalo, da je bil dotičnik neki Alojz Domiter iz Gornjega Dupleka, ki se je že dalje časa potikal po Mariboru in Studencih, so ga zgrabili in oddali v zapor okrožne sodnije.

Posebne vrste tič je 26 letni trgovski uslužbenec Anton Lejko, doma iz Strigove na Ogrskem. V Mariboru se je seznanil z nekim dekletom, ki je imelo nekaj prihranjenega denarja. Začel je ljubimsko razmerje in tako mu je seve bilo lahko mogoče, izvabiti iz dekleta okoli 900 K. Obljubil je seve svoji »nevesti« tudi zakon in ji natvezel, da pričakuje od svojega strica 8000 K. Fant pa se je menda punce navolil in se tudi zbal, da izve ona resnico. No, dekle je tudi kmalu izvedelo, fant pa tudi in 5. svečana so ga deli pod ključ. Dne 4. malega travna je bil zaradi hudodelstva goljufije obsojen na 6 mesecev ječe. Lejko je eden izmed tistih, ki so meseca septembra 1908 razbijali šipe Narodnega doma. Res čeden sobojevnik mariborskih Nemcev.

Na obisku pri svojem bratu ga je dohitela smrt. G. Ivan Strelec, nadučitelj od Sv. Andraža v Slovenskih goricah je prišel na obisk k svojemu bratu g. dr. Pivku v Maribor. Tu ga je nenadoma zadela srčna kap 9. aprila ob 10. uri popoldne. Rajni Ivan Strelec je bil daleč okrog znan kot nadarjen in nabobražen mož. Naše slovstvo zgubi z njim delavnega narodopisca in krajevnega zgodovinarja, naše ljudstvo marljivega učitelja, napredna misel v Slov. goricah pa odločnega bojevnika. Ljudstvo, posebno pa njegovi učenci, mu ohranijo hvaležen spomin.

Spremembe v sodnijski službi pri mariborskih sodiščih. G. sodni svetnik dr. Viljem Janežič, ki ga prištevajo najboljšim pravnikom na Štajerskem, je imenovan za nadsvetnika višjemu deželnemu sodišču v Gradcu. Dr. Janežič je bil miren, a vedno odločen Slovenec. Sodni svetnik dr. Detiček je imenovan za nadsvetnika.

Mučenje vojakov v Mariboru. V Mariboru se nahaja 1 bataljon pionirjev, ki so bili pred kakima 2 mesecema premeščeni iz Bosne sem gori. Vojaki so po večini bosanski Srbohrvatje. Njih predpostavljani podčastniki in častniki pa so po večini Nemci. Po mestu gre glas, da se z vojaki pionirji slabo ravna. Neka gospa je videla, kako je nek podčastnik bil vojaka s pestjo po glavi in tilniku, ga davil, ukazal mu vliiti mrzle vode za vrat. Neka gospodična je videla tak prizor na vežbališču ob Dravi. Upamo, da bodo poslanci poštno zaropotali, da se z moštvo ne bo postopalo kakor z zločinci tam kje v Sibiriji. Saj nismo morda že celo v nemški Afriki!

Priporočajo se sledeče tvrdke:

Mestna lekarna pri c. kr. orlu v MARIBORU

Friderik Prull

Glavni trg, poleg rotovža.

Telefon št. 133.

Poštne pošiljatve 3 krat na dan.

Fluid proti protinu 1 K. — **Kapljice** proti želodčnemu krču 40 vinarjev. **Kitajske kapljice** proti zobobolu po 1 K pomagajo takoj pri izjedenih zobeh. — **Mentol**, poraben kot mazilo in kot ustna voda. — **Liniment** odpravlja najhitreje potenje nog.

Slavnemu občinstvu iz Maribora in okolice v blagohotno znanje, da sva poleg sedajne krojaške in modne trgovine še otvorila drugo

trgovino za izgotovljene ženske, moške in otroške obleke ter vsakovrstno perilo in kravate. Izgotovljene moške obleke že za 36 K, ženske za 30 K. — Umerjene obleke za gospode po najnovejšem kroju, elegantno izgotovljene že od 40 K, za dame od 38 K naprej. — Za dobro in solidno blago se jamči. Na zahtevo se izbire franco dostavijo.

K obilnemu obisku vabita najvljudneje

Božič in Lorber, Maribor

Tegetthoffova cesta 23 in 34.

Franc Pleteršek, zaloga pohištva v Mariboru

Koroška cesta št. 10

priporoča svojo bogato zalogo politiranega in motnega pohištva iz trdega ali mehkega lesa za spalnice, obednice, salone, kuhinje. Divani, otomane, žimnice, mize, stoli in ogledala v izredno bogati izbori. Domače solidno delo po posebno nizkih cenah. Postrežba točna.

Od 1. marca se nahaja trgovina v Edmund Schmidt-Gasse št. 8 (sedaj Rop).

Novosti za spomlad!

Volneno in perilno blago za dame, sukno za gospode v veliki zalogi priporoča

M. E. ŠEPEC, Maribor

Grajski trg števil. 2.

Kdor želi kupiti ali pa prodati

kako posestvo, trgovino ali obrt v Mariboru in mariborskem okraju, naj se pismeno obrne na podružnico društva „**Branibor**“ v Mariboru, Narodni dom, kjer dobi zastoj vse podatke in pojasnila.

Usnje! Podplat!

Nova trgovina!

Matija Naveržnik

naznanja, da je otvoril na Tegetthoffovi cesti števil. 16 v Mariboru v hiši odvetnika dr. Rosine trgovino s usnjem, podplati in vsemi čevljarškimi potrebščinami. Izdeluje sam tudi goraje dele obuval in sicer zelo dobro in po izredno nizkih cenah.

Odpomagano je!

Ni več potrebno

kupovati ali naročevati blago pri tujih neznanih trgovcih. Če želite dobiti dobro in ceno blago za moške in ženske obleke, perilo, predpasnike, dežnike, ovratnike, posteljno perje itd. obrnite se na **Prvo slovensko spodnještajersko razpošiljalnico**

Ceniki in vzorci na željo brezplačno.

J. N. Šoštaric, Maribor

Gospodarska ulica števil. 5

Slovenska brivnica

Maribor, Tegetthoffova cesta števil. 22

Juro Gredlic

se priporoča slav. občinstvu za obilen poset.

Izdeluje tudi lasulje, brade itd.

Maskiranje za gledališke nastope po ceni.

Slavnemu občinstvu v Mariboru in okolici

vljudno naznanjam, da sem upeljal v svojo, poprej Šumenjakovo trgovino raznovrstna, priznana najboljša Ouedlinburška nemška semena, kakor garantirano čisto štajersko deteljo, lucerno, vsa travna in zelenjajna semena najboljše kakovosti, po najnižji ceni. Ob enem priporočam svojo bogato zalogo vedno svežega špecerjskega blaga. **Kupujem oves** vsako množino po 16 do 18 K, **pšenico** po 20 do 22 K, **viaski kamen** po K 1— do K 110.

Priporočam se za mnogobrojni obisk z velespoštovanjem

Jos. Šerec, Maribor

Tegetthoffova cesta št. 57

Odvetnik

dr. KARL KODERMAN

naznanja, da je otvoril svojo odvetniško pisarno

Tegetthoffova cesta 30. ☎ Telefon št. 192.

☎ v Mariboru ☎

Vsled zelo ugodnega in velikega nakupa prodajam do preklica

50.000 krajinskih, velikonočnih in drugih umetnih razglednic

koje stanejo navadno 12—20 vinarjev, sedaj po 4—6 in 10 vinarjev, 10.000 map pismenega papirja belega in barvanega v navadni ceni 30 in 60 vinarjev, 1000 kaset modnega in pismenega papirja v prejšnji ceni od 1—4 K, sedaj le po 40 vinarjev do K 1.80. Vsakdo naj torej izkoristi to ugodno priliko v

veletrgovini V. WEIXL,

Maribor, Glavni trg števil. 22.

Slovinci! Kupujte pri Slovencu!

Popravi točno in po ceni.

Franjo Bureš

urar, zlatinar in očalar
Maribor, Tegetthoff. c. 39
prvi urar od glavnega kolodvora.

Tovarniška zaloga samo najboljših ur, prstanov, verižic, uhanov itd. Očala, ščipalnice, daljnoglede, zdrav. toplomere, časomere, tehtnice za vino, most itd. — Plošče in igle za gramofone. — Precizijske ure, Schafhausen, Omega, Zenith, Eterna.

Ivanka Weixl

(naslednica Vilka Weixla)

Maribor, Gornja Gospodška ulica 33.

Bogata zaloga razglednic. — Papir, trgovske knjige. Zavitki, zvezki, radirke, svinčniki, peresniki, peresa, kamenčki, šolske tablice, gobice itd. itd.

Jak. Vezjak

krojaški mojster, Maribor
Grajski trg (v Gradu)

izdeluje točno in solidno obleke za gospode in dečke po meri in po najnovejšem kroju.

Zaloga izgotovljenih oblek po zelo nizkih cenah.

Mala oznanila.

Vsaka masno tiskana beseda stane 10 vin., navadno tiskane pa po 6 vin. Znesek se mora vpsolati vnaprej, ker se sicer inserat ne priobči.

Lepa hiša se prodaja

v krasni legi, 10 minut od mesta Celja oddaljena. V hiši so 3 sobe in kuhinja, 1 soba s štedilnikom, 2 lepa vrta za zelenjavo in sadonosnik. — Vse v dobrem stanju. Dobra voda. Cena nizka. — Več pove upravnistvo tega lista. 186

Dve leti stara hiša,

visoko pritlična, 1/2 kilometra od Celja ob okrajni cesti Celje-Teharje, okrog nje lep vrt za zelenjavo, ob krasnem smrekovem gozdu z lepimi sprehajališči. se iz proste roke ugodno prodaja. Tozadevna pojesnila daje gosp. Ivan Rebek, ključavničarski mojster v Celju. 185 3-1

Sprejme se prodajalka

popolnoma izveščana v manufakturni stroki, spretna in prijazna v postrežbi, lepega vedenja, boljša mož za manufakturno trgovino R. MIKLAUC, Ljubljana. 177 3-2

Jzvrstno službo

dobita dva mlada fanta (16—20 let stara) v južni Dalmaciji pri nekem gostilničarju in trgovcu — rodem Slovenca. Če znata malo nemščine, imata prednost. V kraju se lahko naučita hrvatski, italjanski in madžarski. Več pove urednik Lešničar v Celju. Za odgovor priložite znamko. Vozni stroški v Dalmacijo se povrnejo. 172 2-2

Vzorci franko

modnih štofov eponge

CEFIRI

batisti, platno, platneno in pavoljno blago pošilja V. J. HAVLIČEK & BRAT Kopelj Podebrad Češko. 161 6-3

Pišite takoj! Pišite takoj!

Dva mizarska pomočnika in učenca

sprejme takoj I. Kralj, mizarski mojster Slov. Gradec. 167 2-2

V najem se odda

pekarija v prometnem kraju brez konkurence. Ponudbe na D. Bezenšek, trgovec, Frankolovo, p. Vojnik. 156 3-3

Dva izurjena ključarska pomočnika

sprejme v trajno delo Ivan Triller ključavničar, Bled, Gorenjsko. 164 3-3

Golša in debeli vrat.

Kdor se tega hoče rešiti brez joda, brez medicine, v kratkem času s sredstvom, ki ga je nekdo, ki je na tem trpel, sam iznašel, naj se obrne na: kemično tovarno Paracelsus, Sternberg (Moravsko). Vprašanjem je priložiti 2 znamki. 40 10-8

Kako ozdravite pljučne bolezni, oslovski kašelj in naduho

popolnoma, vam povem čisto zastonj. Pošljite kuvert z znamko za odgovor gospe B. Kolenska, Vršice 383 pri Pragi. Češko. 193 -4

KDOR je s svojim **želodcem** in črevom nezadovoljen jemlje naj redno nekaj časa **GASTRICIN** (D-med Traubä toledna prašek)

Užinek presenetljiv! Dobi se v vseh apotekah. Velika skatlija stane 3 Kr.

GLAVNA ZALOGA: Sternapoteka, Dunaj, IV. Favoritenstrasse 25. Prospekti gratis in franco. Zdravniki določijo za poskušanje GASTRICIN brezplačno.

V Celju se dobi:

v lekarnah Oto Schwarzl & Co., M. Rauscher. 68 12-9

Strašna nesreča

za vsakega gospodarja je slaba streha. Stroški za nove drage strehe iz slabega materiala, vedna popravila, požari, uničijo v kratkem najboljšega gospodarja.

Tej nesreči se izogne, kdor si da napraviti

streho

iz zarezane opeke

Opekarne v Račju na Štajerskem.

Ta slovenska tovarna izdeluje tudi druge vrste opeke, strešne in zidne, cevi za drenažo i. t. d. iz najboljših večkrat prelete ilovice po najnižjih cenah.

184 3-1

Opravlina številka A 88/14-4

Oklic

s katerim se sklicujejo zapušinski upniki.

K c. kr. okrajnemu sodišču v Sv. Lenartu v Slov. goricah oddelek I., naj vsi tisti, katerim gre kot upnikom kaka terjatev do zapuščine dne 29. sušca 1914 umrlega Dominika Koser, veleposestnika iz Sp. Gasteraja, zapustivšega poslednjo voljo, pridejo zaradi napovedi in dokaza svojih zahtev dne 8. maja 1914, dopoldne ob 9. uri, ali pa naj do tega časa vložijo pismeno svojo prošnjo, ker ne bi sicer imeli upniki do te zapuščine, če bi vsled plačila napovedanih terjatev pošla, nikake nadaljne pravice, razen v kolikor jim pristojna kaka zastavna pravica.

C. kr. okrajno sodišče Sv. Lenart v Slov. goricah, oddelek I., dne 8. aprila 1914.

Dr. Kronvogel.

Lepa nadstropna hiša

s hlevom, svinjsko kuhinjo, 3/4 orala zemlje (njiv) z lepimi vinskimi trtami, ležoč na krasni legi ob okrajni cesti Celje-Teharje, oddaljeno 1/4 ure od mesta Celje, se takoj prodaja po ugodni ceni. — Pojasnila se dobi od Ane Špes v Čretu hiš. št. 1 pri Teharjih. 171 3-2

Iščeta se dekla in natararica

za Ruško kočjo pri Sv. Arhu na Pohorju. Dekla ima največ opravka v kuhinji, kjer se lahko priučijo finemu kuhanju. Natararica mora biti izurjena. Vstop 1. maja. Vprašanja se naslovijo „Ruška kočja“, p. Ruše, Štajersko. 182 3-2

:ZAGREBAČKI MAGAZIN:

Jelačićev trg ZAGREB Jelačićev trg

(v palači „Srbske banke“)

Največja zagrebška, popolnoma velikomestno urejena trgovina gotovih modernih oblek za gospe, gospode, dečke, deklice in otroke.

DELA VNICA

za izdelovanje najfinejših moških oblek po meri.

Cene nizke in stalne. Ogljed trgovine svoboden.

Dnevno novine. Kataloge pošiljamo na zahtevo.

173

Loterijske številke.

Dunaj, dne 11. aprila 1914: 52, 82, 88, 67, 14.
Gradec, " " " " 55, 4, 24, 6, 38.

Kmetovalci!

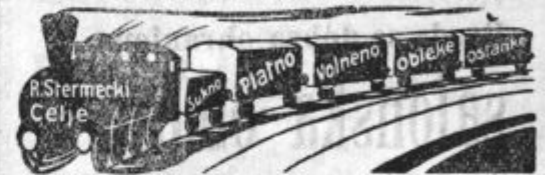
Srebrno-jeklene

KOSE

iz najvlačnejšega in najboljšega jekla, lahke, s kojim je mogoče najbolj trdo travo pri enkratnem brušenju 100 korakov neprenehoma kositi, razpošilja po najnižjih cenah edino.

Adalbert Geiss - a
nasl. Viktor Pihl v ŽALCU.

Zahtevajte cenik! 175 -9

in razno moderno blago za moške in ženske obleke razpošilja po najnižjih cenah 62 -9

Jugoslovenska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 303 (Štajersko).

Pišite po glavni ilustrovani cenik čez več tisoč stvari, kateri se vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bulgarije, Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

Listerjevi originalni bencinovi

petrolejevi in plinovi

motorji

lokomobili

za vse vrste strojev od 1 1/2 — 10 HP z magnetnim vžigalom, Najmanjša poraba goriva! Ugodni plačilni pogoji! Najpriprostejši motor za kmetijstvo! Več tisoč v rabi. Ceniki in obiski zastonj.

R. A. LISTER & CO., dr. z o. z.

Dunaj, III/2, Hintere Zoliamtsstrasse 9. 187 -5

LASTNI DOM

registrovana stavbena in stanovanjska zadruga z omejeno zavezo V GABERJU PRI CELJU

sprejema vloge od svojih članov, ki nameravajo zidati hiše in jih obrestuje po

pet od sto 5%

Zadruga ima v Gaberju tik Celja 28 lepih stavbenih prostorov na razpolago. Na teh stavi svojim zadrž. hiše, ako vplačajo v gotovini vsaj 30% vrednosti projekt stavbe.

106 -7
Pisarna je v Celju, Rotovška ulica št. 12

Avstr. poštne hranilnice račun št. 54.366.

Uraduje se vsak četrtek od 9.-12. ure in vsako nedeljo od 9.-11. ure dopoldne.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvor trgovino z urami v Mariboru,

Tegetthoffova cesta št. 30

Zlatna in srebrna vsakršne vrste. — Prstani, verižice, zapestnice, palce, gramofoni, gramofonske plošče v zelo bogati izbiri. — Prodajam tudi kolesa in posamezne dele. — Popravila izvršim hitro in trpežno. — Popravljam ure, gramofone, šivalne stroje in kolesa. Priporočam se slavnemu občinstvu.

Martin Stojec, urar
Tegetthoffova cesta šte. 30.

Banka Slavija

je največja slovanska zavavalnica proti požaru in na življenje. Posestniki, zavarujte svoja poslopja, svoje pohištvo le pri banki Slaviji! — Zastopstvo banke Slavije se nahaja v Mariboru, Sodnijska ulica šte. 17.

Semena

vsakovrstna, kakor travna, deteljna, grah, salata, cvetlice itd. se kupujejo gotovo najboljše v staroznani in že večkrat odlikovani trgovini

M. Berdajs
Maribor, Zofijin trg šte. 1 (v gradu).

V zalogi tudi vsakovrstno špecerijsko blago in deželni pridelki.

Posestvo

v bližini Maribora je na prodaj. Natančneje se izve v pisarni odvetnika dr. K. Kodermana v Mariboru, Tegetthoffova cesta šte. 30.

Proda se dobro ohranjena
salonska obleka

Vprašati je v Mariboru, Cvetlična
ulica šte. 9, I. nadstropje

Slaščičarna EMAN ILICH

Maribor, Gospodška ulica št. 38.

Vsak dan sveže pecivo, ob sezoni sladoleđ. — Velika zaloga pristnega orientalskega blaga, čokolade, grozdnega sladkorja, kandit, raznih peclj in slaščic.

Naročila za gostije in veselice se točno izvršijo.

Najnižje cene. Solidna postrežba.
Dobro urejeno za trgovce.

Špecerijsko blago, vino v steklenicah, premog in drva priporoča

A. Vertnik,

Maribor, Koroška cesta št. 17.

Bogata zaloga. Vedno sveže blago.

VINO

izborne kakovosti, zajamčeno pristno po 80 vinarjev liter v zaprtih steklenicah.

JOSIP ŠEREC

špecerijska trgovina v Mariboru
Tegetthoffova cesta št. 57.

Zahvala.

Prijateljem in znancem izrekamo najpriskrčnejšo zahvalo za vse blage pismene in ustne dokaze iskrenega sočutja povodom nenadne smrti ljubljenega soproga, ozir. brata in svaka, gospoda

Ivana Strelca,

nadučitelja pri Sv. Andražu v Sl. Goricah.

Istotako izrekamo prisrčno zahvalo vsem, ki so spremili blagega pokojnika k večnemu počitku, njegovim stanovskim tovarišem, ki so prihiteli v velikem številu iz daljnih krajev, ter „Veteranskemu društvu“ pri Sv. Andražu, dalje vsem, ki so okrasili njegov grob s krasnimi vencji, in veleč. g. Ramlerju, nadučitelju Brinarju in pot. učitelju Jurančiču, ki so v imenu prijateljev in sorodnikov počastili njegov spomin s prekrasnimi nagovori. Otilija Strelčeva, soproga. — Žalujoče rodbine: Strelc, Pivko, Možina, Marinič, Milošič in Vinček.

Restavracija Narodni dom v Mariboru

Vsak čas topla in mrzla jedila. Sobe za tužce.

Točijo se izvrstna naravna vina: ljutomeržan, haložan, dr. Turnerjev muškata, moslovina in dr.: nad. lje bizelčan, framčan, v steklenicah dr. Turnerjeva moslovina in muškata. **Pivo:** eksportno budjevojsko in kot specijaliteta „Pardubiški 19° Porter“ za rekonvalescente. Na razpolago je ndobno kegljišče in mnogo časopisov. — Na obilen obisk vabi uljudno

I. STAROVAŠNIK.

Vplačani deleži K 134.800.—

Rezervni zaklad K 358.794-95

Lastno premoženje zadruga K 557.439-47.

Posojilnica v Mariboru

v lastni hiši v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ oziroma vloge proti odpovedi po $4\frac{3}{4}\%$

Naložbe v tekočem računu se obrestuje po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo na zastavo in osebni kredit. Eskomptujejo se menice ter otvarjajo krediti v tekočem računu.

Položnice avstrijske in ogrske poštne hranilnice so na razpolago brezplačno.

Davek na špirit!

Vsled kolosalnega zvišanja davka na špirit, katero je stopilo v veljavo že s 1. februarjem, je potrebno, da si izdelujete vse špiritnose sami. Oni, ki si hočejo to izdelovanje po praktični metodi urediti in si s tem mnogo prihraniti, naj se takoj obrnejo pod šifro „Veliki prihranki 4851“ na anončno ekspedicijo M. Dukas Nachfg., A. G. Dunaj I/T, Wollzeile 9. — Dotična tovarna pošlje takoj strokovnjaka zastoj na lice mesta. 20-6

Največja iznajdba nove dobe

je žepna ura za gospode „Concurrenzi“ s pravim švicarskim kolesjem, 30 ur idoča, z emajlno številčnico, lepo graviranim okrovom, z 10-letno garancijo K 3'90, 3 komadi samo K 10'50. — Če ne ugaja, denar nazaj. — Na zahtevo pošljem gratis in franko ilustr. katalog ur, zlata, srebra, urnih delov, vseh vrst orodij, godbenih in galanterijskih predmetov. 16 12-10

F. Pamm, Krakov, Zielona-ul. 3-7 (Avstrija).

Bratje Slovenci,

kupujte kanafase, platno za vsake vrste perilo, blago za obleke, barvano platno, druke le pri češki firmi

Jaroslav Kocián, tkalnica
Cerveny Kostelec, Češko.

40 metrov ostankov kanafasa, blaga za obrisače, platna ali draka pošiljam za K 24— proti poštnemu povzetju. 55-10

Kak šna gnojitev taka žetev!

Tomasova žindra

znamke zvezde

preizkušeno in poceni fosforno kislino umetno gnojilo za spomladansko setev. Gotov učinek! Visok donesek!

Tomasova žindra zajamceno čiste in polno-odstotne vrste prodaja v plombiranih z označbo odstotkov in varstveno znamko opremljenih vrečah 50—51 10 10

veletrgovina „MERKUR“
P. Majdič v Celju

kjer je prodajališče tvrdke Thomasphosphat-fabriken, G. m. b. H., Berlin W. 35.

Priporoča se tudi bogata zaloga vsakovrstne železine kakor: palično železo, jeklo, pločevina, žica, bodeča žica in mreže za vrtno ograje, okovje za stavbe, traverze, cement, trstje, strešna lepenka, vodovodne cevi, vse vrste poljedeljsko orodje, trsne škarje, gumi za cepljenje trte, škropilnice za vinograde itd. vse najboljše kakovosti po najnižjih cenah

na debelo in na drobno.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:

1 kg sivoga, dobrega, puljenega 2 K, boljlega 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg belečnega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivoga 6 K; 7 K; belega, čnega 10 K, najšnejši prani puh 12 K. — Kdor vsame 5 kg. 56 dobi franko. -9

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 18 K; uapol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K, 3 K 50 h, 4 K. — Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 13—, K 14'70, K 17'80 in K 21—; zglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4'50, K 5'20, K 5'70; podpernica iz močnega rižastega gradina, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12'80, K 14'80. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se povrne denar.

S. Benisch v Dešenici, števil. 773, Češko.

Bogato ilustrirani ceniki zastoj in franko.

Slikar in pleskar

prevzame vsa dela dekoracijske, slikarske in pleskarske stroke, katera izvršuje v krasnih in najmodernejših vzorcih.

Postrežba točna in solidna.
Cene brez konkurence.

M. DOBRAVC
CELJE, Gosposka ulica 2.

Mariborskim Slovencem

se priporoča za naročila najfinejših oblek

Maks Zabukovšek v Celju

Na željo bi obiskoval tudi stranke v Mariboru. Moja obrt obstaja v Celju že več let in ima svoje naročnike v najboljših krogih mesta Celja in cele okolice.

Razširjajte Narodni List!

Trgovina s specerijskim blagom	Solidna postrežba!	Trgovina z moko in želnimi pridelki
Po prepričanju mora vsak priznati, da imam zanesljivo kaljiva semena, n. pr. jamčeno domačo deteljo, nemško deteljo,	J. Ravnikar Celje Graška cesta 21	peso, rumeno in rudečo, travo, sploh vsa poljska semena, kakor tudi vrtna in cvetlična semena od znane tvrdke Mautner.
Glavna zaloga vrvarskega blaga	Vedno sveža žgana kava	Glavna zaloga oljnatih barv

Svalčični papir in strok

„Ottoman“

se hvalita sama in ne potrebuje nobene reklame.

32 d

Goričar & Leskovšek, Celje

Graška ulica št. 7 Rotovška ulica št. 2.

Spomladna in poletna sezona:

Nahrbtniki (Rucksäcke) v veliki izbiri po raznih cenah.

Čaše iz papirja in aluminija.

Za veselice: konfeti, serpentine, papirnati krožniki, servijete.

Lampijoni, predmeti za šaljive pošte in srečolove. 92-9

Tovarniška zaloga šolskih in pisarniških potrebščin.

Lastna zaloga ljudskošolskih zvezkov in vseh tiškovin za urade.

Magrobni venci in traki.

Dopisnice Savinjskih planin in druge.

Zaloga različnega papirja.

Solidno blago. Nizke cene. Točna postrežba.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po od dneva po vlogi do dneva dviga ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Smarje, Se-

4 1/2 %

štanj, Sevnica, Vransko in Gornji grad in rezervna zaklada, katera znašata že nad 350.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v obče-koristne in dobrotne namene za gori navedeno okraje. 43 9

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove 30.000 K, za napravo potov 5.000 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 12.000 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 6.000 K, hranilnico ustanovivšim okrajem izplačalo okoli 45.000 K za dobrotne namene, skupno tedaj nad 100.000 K. Sprejema tudi hranilne knjižice dragih, posebno savinjskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Južnoštajerska hranilnica v Celju.

Imetek.

Bilanca za leto 1913.

Dolg.

Imetek.	K		v		Imetek.	K		v	
Račun posojil:					Račun hranilnih vlog				
a) hipotečnih	2.778.603	54			predplačanih obresti			4.295.213	50
b) občinskih	537.114	27	3.315.717	81	" dobička in izgube:			18.514	90
" zaostalih obresti					Čisti dobiček leta 1913			20.999	17
" zaostalih zamudnih obresti			92.350	44					
" poštne hranilnice			8.910	04					
" vrednostnih listin:			9.652	07					
a) glavnice	442.908	75							
b) obresti	6.062	84	448.971	59					
" inventarja			1.215	49					
" knjig in tiskovin			2.252	26					
" tekoči			428.010	91					
" blagajne			26.608	36					
" tekoči rez. zaklada za kurzne izgube:									
Za nepokrito kurzno izgubo			1.038	60					
"Južnoštajerske hranilnice"									
			4.334.727	57				4.334.727	57

Imetek.

Bilanca splošnega rezervnega zaklada.

Dolg.

Imetek.	K		v		Imetek.	K		v	
Račun vlog:					Račun glavnice:				
Stanje 31. decembra 1912	40.989	45			Stanje koncem leta 1906 je bilo				
V letu 1913 se je določilo	31.335	34			vsled pravomočne razsodbe c.				
Kapitalizirane obresti I. semestra	1.099	63			kr. dež. finančnega ravnatelj-				
V letu 1913 narasle obresti	984	14			stva za Štajersko od 30. sep-				
	74.408	56			tembra 1904 št. 26.847:				
V letu 1913 se je vzdignilo:					a) neobdačenega			93.495	—
a) glavnice K 72.735'66					b) obdačenega z dne 31. decem-	233.483	99		
b) obresti 984'14	73.719	80			Odštevsji vsled sklepa občnega				
	688	76			zboru z dne 27. marca 1913				
Kapitaliz. obresti koncem I. 1913	2	50	691	26	in odobrenje visoke c. kr. na-				
" vrednostnih listin:					mestnije v Gradcu z dne 14.				
Stanje 31. decembra 1912	192.335	50			junija 1913, št. 8-339/29 1913				
V letu 1913 se je izžrebalo	200	—			dovoljenih daril K 11.340'89				
	192.135	50			in lastno kurzno				
Kurzna izguba leta 1913	8.426	60			izgubo za I. 1913 " 8.426'60	19.767	49	213.716	50
	183.708	90							
Vrednost kuponov 31. dec. 1913	2.753	41	186.462	31	" Južnoštajerske hranilnice v Celju:				
" hiše: Okrožna cesta št. 11 v Celju:					Poslovni dobiček I. 1913			20.999	17
Stanje vrednosti koncem I. 1912	133.848	—			" izgube in dobička:				
1% odpis	1.338	48	132.509	52	Čisti dobiček leta 1913			12.492	09
Stanje vrednosti premičnin kon-									
cem leta 1912	45	—							
10% odpis	4	50	40	50					
" Južnoštajerske hranilnice v Celju:									
Poslovni dobiček leta 1913			20.999	17					
			340.702	76				340.702	76

Imetek.

Bilanca rezervnega zaklada za kurzne izgube.

Dolg.

Imetek.	K		v		Imetek.	K		v	
Račun vlog:					Račun glavnice:				
Stanje 31. decembra 1912	1.818	88			Stanje 31. decembra 1912	588	28		
V letu 1913 se je določilo	25.439	—			" izgube in dobička:				
	27.257	88			Čisti dobiček leta 1913			450	32
V letu 1913 se je vzdignilo	26.275	60					1.038	60	
	982	28			Odštevsji kurzno izgubo "Južno-				
Kapitalizovane obresti leta 1913	56	32	1.038	60	štajerske hranilnice v Celju	1.038	60		
" vrednostnih listin:									
Stanje 31. decembra 1912	24.727	—			" tekoči Južnoštajerske hranilnice:				
V letu 1913 se je odprodalo	24.727	—			Za nepokrito kurzno izgubo			1.038	60
			1.038	60				1.038	60

V CELJU, dne 31. decembra 1913.

Franc Korun l. r.,
knjigovodja.

Matija Benčan l. r.,
tajnik in blagajnik.

RAVNATELJSTVO:

Dr. Josip Vrečko l. r.,
pisarniški ravnatelj.

Dr. Juro Hrašovec l. r.,
predsednik ravnateljstva.

Juro Detiček l. r.,
podpredsednik ravnateljstva.

Lovro Baš l. r.,
Kunej Benjamin l. r.

Bračko Ivan l. r.,
Levstik Miloš l. r.,
udje ravnateljstva.

Cizej Franc l. r.,
Ogradi Franc l. r.

dr. Kalan Ernest l. r.,
Dr. Sernec Josip l. r.

S knjigami primerjali in v redu našli:

Mihael Jezovšek l. r.,

Mijo Starkl l. r.

Anton Turnšek l. r.